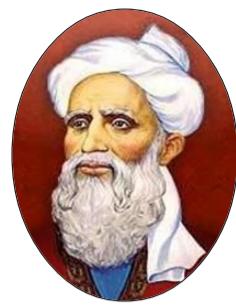

АНВОР ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj **Нашияи Донишгоҳи давлатии Кӯпоб ба номи Абӯаబдуллоҳи Рӯдакӣ***
www.kgu.tj №19 (301) 26-уми декабри соли 2019, панҷшанбе (оғози нашр: соли 1994)

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ЦУМҖУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ, МУҲТАРАМ ЭМОМАЛИ РАҲМОН БА МАЧЛИСИ ОЛӢ

26.12.2019, шаҳри Душанбе
Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва
вакилони Маҷлиси намояндагон!

Ҳамватанони азиз!

Соле, ки сипарӣ шуда истодааст,
дар таърихи Тоҷикистони соҳибис-
тиқол боло дастоварду пешравиҳои
ноилшудаи халқамон ба сифати боз
як соли боборор сабт мегардад.

Татбиқи чорабиниҳои "Стратегияи
миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон
барои давраи то соли 2030" ва "Бар-
номаи миёнамуҳлати рушди Ҷумҳу-
рии Тоҷикистон барои солҳои 2016-
2020" ҷиҳати расидан ба ҳадафи
олии мо, яъне баланд бардоштани
сатҳу сифати зиндагии мардуми ша-
рифи кишварамон мусоидат намуд.

Соли 2019 суръати афзоиши
воқеии маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ 7,5

фоизро ташкил намуд ва ин нишон-
диҳанда аз ҳисоби зиёд шудани
ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ
ба андозаи 13,4 фоиз, маҳсулоти ки-
шоварзӣ 7,1 фоиз, гардиши савдо 8
фоиз ва хизматрасониҳои пулакӣ 1,6
фоиз таъмин карда шуд.

Дар ҳафт соли охир рушди иқтисод-
иёти кишвар ҳамасола ба ҳисоби
миёна дар сатҳи 7 фоиз таъмин гар-
дида, маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ аз
45,6 миллиард сомонӣ ба 78 миллиард
афзоиш ёфт.

Дар ин давра ҳаҷми умумии даро-
мади буҷет қарib ду барobar афзу-
да, аз 12 миллиард сомонии соли
2013 ба 23 миллиард сомонӣ баро-
бар шуд.

Тайи солҳои зикршуда даромади
пулии аҳолӣ беш аз ду барobar ва

музди меҳнати миёнаи як корманд 2,4
баробар афзоиш пайдо кард.

Бақияни пасандозҳо дар низоми
бонки кишвар соли 2019 беш аз 9,5
миллиард сомониро ташкил карда,
дар ҳафт соли охир 45 фоиз зиёд гар-
дид.

Сатҳи камбизоатӣ ба 27,5 фоиз
паст шуда, дарозумрии миёнаи шаҳ-
рвандон то 75 сол боло рафт.

Ҳамзамон бо ин, тибқи таҳлилҳо
дар замони соҳибистиқолӣ нишон-
диҳанда умумии фавт қарib ду ба-
робар, аз ҷумла фавти кӯдакони син-
ни то панҷсола 3,2 баробар кам шу-
дааст.

Дар ин давра аҳолии Тоҷикистон аз
панҷуним миллион қарib ба 9,5 ми-
ллион нафар расида, беш аз 70 фоиз
афзудааст.

Саҳми бахши хусусӣ дар маҷмӯи
маҳсулоти дохилӣ соли 2013-ум 54
фоиз буд ва ин нишондиҳанда соли
2019 ба 70 фоиз расонида шуд.

Яъне нишондиҳандаҳои дар соли
2013 пешбининамудаи барномаи
номзад ба Президенти кишвар барои
7 сол, дар маҷмӯъ, ичро гардиданд.

Хукумати кишвар вазифадор карда
мешавад, ки минбаъд ба ҷанбаҳои
сифатии рушди иқтисоди миллӣ, тақ-
вияти нерӯи инсонӣ, бо истифода аз
технологияҳои мусоир ва ҷорӣ наму-
данни инноватсия вусъат додани ис-
теҳсоли маҳсулоти ниҳоӣ, баланд
бардоштани фаъолнокии иқтисодии
аҳолӣ, такмили низоми дастгирии со-
ҳибкориву сармоягузорӣ ва тавссеаи
иқтисодиёти қардӣ дикъати аввалин-
дараҷа дигад.

Шиддат гирифтани рақобати тиҷо-
ратӣ миёни кишварҳо моро вазифадор
месозад, ки дар самти пешӯии
хавфҳо ва коҳиш додани таъсири
онҳо ба иқтисоди миллӣ, инчунин,
баланд бардоштани рақобатнокии

Идомааш дар саҳ. 2-3-4-5-6-7

МУҲАҚҚИҲОИ
МУВАФФАҚИ СОЛ!

С. 9

ДОНИШҖӮИ ДОНИШГОҲ
ГОЛИБИ ОЗМУНИ "ДОНИШҖӮИ
СОЛ - 2019" ГАРДИД!

С. 8

АКБАРОВ РАҲМАТ
ИНСОНИ ОРОМБАҲШИ
ДУСТОН БУД

С. 13

ЧОРШАНБЕ АЛОВАТОВ ДАР
ОЗМУНИ CENTRAL ASIA'S
GOT

ШАБИ
ВАҲШАТНОК

С. 12

ҲИҚМАТҲОИ
СОЛИНАВӢ

С. 11

ЛАТИФАБОРОНИ
СОЛИНАВӢ

С. 10

С. 16

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ЧУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ, МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА МАҶЛИСИ ОЛИ

маҳсулоти истеҳсоли ватанӣ тадбиҳроӣ зарурӣ андешем.

Дар робита ба ин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки соли 2020 ҷиҳати ба 87,4 миллиард сомонӣ расонидани ҳачми маҷмӯи маҳсулоти доҳилӣ бо суръати афзоиши он дар сатҳи 7,8 фоиз ва дар ҳачми 26 миллиард сомонӣ таъмин кардани қисми даромади буҷет ҷараҳоӣ зарурӣ андешад.

Ҳукуматро, ҳамчунин, зарур аст, ки дар 7 соли онҷа ҷаръати афзоиши воқеии маҷмӯи маҳсулоти доҳилро дар як сол 7-8 фоиз, афзоиши ҳачми онро беш аз 1,8 баробар ва ба ҳар сари аҳолӣ 1,7 баробар таъмин намуда, ҷиҳати ба 45 фоиз расонидани ҳиссаи табақаи миёнаи аҳолӣ ва то 18 фоиз паст намуданди сатҳи камбизоати нақшҳои тасдиқардидаро босифат амалий намояд.

Ҳоло мо дар давраи анҷомёбии марҳалай аввали "Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030" ва оғози марҳалай дуюми он қарор дорем.

Вобаста ба ин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки то оҳирни соли 2020 барномаи миёна-муҳлати рушдро барои солҳои 2021-2025 қабул намояд.

Ҳукумати мамлакат, инчунин, вазифадор карда мешавад, ки бо мақсади ҳарчи зудтар ҷорӣ кардани технологияҳои рақами дар соҳаҳои иқтисодиву иҷтимоӣ, ки дар Паёми соли гузашта таъқид гардида буд, консепсияи иқтисодиёти рақамий ва дар асоси он барномаи миёна-муҳлати рушди иқтисодиёти рақамиро қабул ва амалий созад.

Мақомоти давлатӣ дар шароити иқтисоди бозаргонӣ ва рақамигарднӣ фаъолияти идоракунигуистеҳсолот бояд сиёсати ягонаи иқтисодири танҳо бо истифодай механизим ва шаклу усуљҳои мусоир ба танзим дароранд.

Дар мулоқоте, ки ман бо кормандони мақомоти молия, андоз, гумрук, сармоягузорӣ ва бонкҳо доштам, ҷиҳати таҳияи Кодекси андоз дар таҳрири нав супориши қатъӣ додам.

Масъулоно зарур аст, ки ҳангоми таҳияи он ҳавасмандсозии истеҳсолунаи ватанӣ, боз ҳам соддеву оммафаҳам гардонидани маъмурӣ-кунонии андоз ва беҳтар кардани фазои сармоягузориро пешбинӣ нағоянд.

Мо бояд ба рушди бахши ҳусусӣ таваҷҷӯҳи аввалиндарача зоҳир карда, заманаи ягонаи ҳуқуқири барои ҳамаи иштирокчиёни фаъолияти иқтисодӣ, сарфи назар аз шакли моликияти онҳо, муҳайё созем.

Ҷиҳати ҳимояву дастгирии фаъолияти соҳибкорӣ ва ҷалби сармоя аз ҷониби Ҳукумати қишинвар дар соли оҳир дар соҳаҳои саноати сабук, кишоварзӣ, дорусозӣ, парандапарварӣ, ҷорводорӣ, сайёҳӣ ва дигар бахшҳои афзалиятни 30 намуди имтиёзу сабукиҳо ҷорӣ карда шуданд.

воситаҳои дастгириву ҳавасмандгарднӣ соҳибкорон ҷоннок намоянд.

Инчунин, ҳамкориро бо ширкатҳои ватанини ҳориҷӣ бо мақсади ҷалби сармояи мустақим барои ташкили корхонаҳои хурду миёнаи истеҳсолӣ, баҳусус, дар соҳаҳои саноати сабук ва ҳӯрокворӣ тақвият баҳшанд.

Ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки барои дастгирии соҳибкории хурду миёна, маҳсусан, дар соҳаҳои истеҳсолӣ ва содирот-кунандагони ватанӣ ҷиҳати иҷрои вазифаҳои Фонди дастгирии соҳибкорӣ бонк таъсис дидад.

Ҳамзамон бо ин, зарур аст, ки барои фаъолияти самарабахши қарзиҳии ин бонк ҷудо кардани маблағ аз буҷети давлат ҳамасола зиёд карда шавад.

Сиёсати давлат дар соҳаҳои савдо ва хизматрасонӣ дар ояндаи наҷдик бояд ба се самти асосӣ - ҳавасмандгарднӣ содирот, таъмин намудани гуногуншаклии истеҳсолоти ба содирот нигаронидашуда ва соддагарднӣ расмиёти савдо равона гардад.

Дар робита ба ин, Вазорати рушди иқтисод ва савдо, Ҳадамоти гумрук, Агентии содирот, Палатаи савдо ва саноатро зарур аст, ки корҳоро ҷиҳати татбиқӣ равзанӣ ягонаи амалиёти содиротиву воридотӣ ва транзитӣ суръат бахшида, дар масъалаи шомил ба низоми умумии бархурдорӣ аз имтиёзҳои "долонҳои сабз" тадбирҳои амалиро ба роҳ монанд.

Ҳарчанд ки дар соҳтори содирот молу маҳсулоти истеҳсоли корхонаҳои қишинвар зиёда аз 450 номгӯрро ташкил дода, ҳиссаи содирот дар гардиши савдо ҳориҷӣ аз 18,9 фоизи соли 2013 ба 27,4 фоиз дар соли 2019 расидааст, вале ин ҳоло ҳам қонеъкунанда нест. Яъне суръати пешниҳои хизматрасонии давлатӣ ва роҳандозии ҷораҳои ҳавасмандгарднӣ мебошад.

Дар ин давра ҳачми содироти сement, ришти пахтагӣ, маъдану концентратҳо, қолинҳо ва баъзе намудҳои дигар афзоиши ёфта, содироти алюминийӣ аввалия, нахи пахта, меваю сабзавот ва консерва бо сабабҳои гуногун қоҳиш ёфта истодааст.

Ҳукумати Тоҷикистон ба сармоягузории соҳаҳои иқтисодиёти ҳамчун воситаҳои асосии саноати кунонии босуръат таваҷҷӯҳи хосса зоҳир намуда, дар самти беҳтар гардонидани фазои сармоягузорӣ ва ҷалби ҳарҷи бештари сармояи мустақим тадбирҳои мушаххасро амалий карда истодааст.

Дар солҳои 2013-2019 ба соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти қишинвар 57,3 миллиард сомонӣ сармояи ҳориҷӣ ворид гардидааст, ки ҷарӣ 30 миллиард сомонии он сармояи мустақим мебошад.

Тибқи санадҳои қабулшуда ҷалби сармояи ҳусусӣ бояд афзоиши ёфта, соли 2020 ҳиссаи он нисбат ба маҷмӯи маҳсулоти доҳилӣ ба 10 фоиз расонида шавад.

Солҳои 2013-2019 барои амалисозии афзалиятҳои дар барномаҳои майяншуда 80 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ татбиқ гардида, ба иқтисодиёти мамлакат зиёда аз 13,2 миллиард сомонӣ сармояи давлатӣ равона карда шудааст.

Ҳоло дар қишинвар 66 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ амалий шуда истодааст, ки маблағи умумии онҳо 32,4 миллиард сомониро ташкил медиҳад.

Дар соли 2020 татбиқи боз 23 лоиҳаи нави давлатии сармоягузорӣ ба маблағи 3,8 миллиард сомонӣ оғоз мөёбад.

Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ, вазорату идораҳо ва роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо зарур аст, ки бо истифода аз захираву имкониятҳои иқтисодии қишинвар фаъолияти худро ҷиҳати беҳтар намудани фазои сармоягузориҷи соҳибкорӣ ва истифодаи

лот барои фурӯш иштирок дар намоишгоҳҳои маҳсулоти саноатӣ дар қишиварҳои ҳориҷӣ мебошад. Яъне аз ҳамаи воситаҳо бояд васеъ истифода карда шавад.

Дар робита ба ин, Вазорати рушди иқтисод ва савдо, Агентии содирот ва Палатаи савдо ва саноат вазифадор карда мешаванд, ки барномаи рушди содиротро барои солҳои 2021-2025 таҳия ва ба баррасии Ҳукумати қишивар пешниҳои намоянд.

Илова бар ин, бояд гуфт, ки масъалаи дастрасии соҳибкорон, маҳсусан, молистехсolkунандагон ба заҳираҳои молиявии дарозмуҳлат ва нисбатан арzon то ҳанӯз ҳамчун масъалаи ҳалталаబ боқӣ мемонад.

Низоми бонкӣ бояд ба рушди соҳаҳои воқеии иқтисодӣ, фаъолоникии бахши ҳусусӣ ва гардиши савдои ҳориҷӣ мусоидат намояд ва сарчашмай асосии дастгирии молиявии ҳадафҳои давлат бошад.

Бинобар ин, Бонки миллӣ вазифадор карда мешавад, ки ҷиҳати муайян намудани ҳамон ҳардиҳои кам ҷалб гардидашони ҳориҷӣ ба ҳархурдорӣ аз имтиёзҳои "долонҳои сабз" тадбирҳои амалиро ба роҳ монанд.

Бонки миллӣ вазифадор аст, ки якъо бо мақомоти даҳлдори давлатӣ барои дар доираи нишондиҳандаҳои пешбинишуда нигоҳ доштани сатҳи таваррум тадбирҳои мушаххасро амалий гардонад.

Инчунин, бо мақсади таъсиси намояндагии бонкҳо алоҳидай қишиварҳои шарик ҷиҳати таъмини шароити беҳтар барои фаъолияти корхонаҳои истеҳсолӣ ба сармояи шарикон ҷораҷӯй намояд.

Вакилони муҳтарам!

Мо саноати кунонии босуръатро ҳамчун ҳадафиҷи ҷоруми стратегии қишивар қабул кардем, зеро рушди саноат барои таъмин намудани ӯстувории иқтисодиёти, ташкили ҷойҳои нави корӣ, баланд бардоштани иқтидори мамлакат ва рақобатнокии он замина мегузорад.

Дар натиҷаи тадбирҳои андешидару 7 соли оҳир ҳачми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ қарӣ 3 баробар (аз 10 миллиард сомонӣ ба 27,5 миллиард сомонӣ) ва ҳиссаи соҳа дар маҷмӯи маҳсулоти доҳилии қишивар 5,1 банди фоизӣ (аз 12,6 ба 17,7 фоиз) зиёд гардидааст.

Вале нишондиҳандаҳои соҳа ҷиҳати иҷрои босифати барномаҳои қабулгардида ҳанӯз нокифоя буда, корҳо дар самти баланд бардоштани рақобатнокии маҳсулоти истеҳсоли ватанӣ, татбиқи сиёсати мусоидат ба содироти дастгирии мамлакат ва рақобатнокии он замина мегузорад.

Дар натиҷаи тадбирҳои андешидару 7 соли оҳир ҳачми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ қарӣ 3 баробар (аз 10 миллиард сомонӣ ба 27,5 миллиард сомонӣ) ва ҳиссаи соҳа дар маҷмӯи маҳсулоти доҳилии қишивар 5,1 банди фоизӣ (аз 12,6 ба 17,7 фоиз) зиёд гардидааст.

Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ, Агентии содирот якъо бо роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо доир ба интихоби минтақаҳо тибқи занцираи "ашёи хом - истеҳсоли маҳсулоти ниҳоӣ - дарёфт бозори фурӯш" тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ, Агентии содирот якъо бо роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҷиҳати баланд бардоштани малакаи соҳибкорон дар самти омода намудани нақшҳои

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ЧУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, ПЕШВОИ МИЛЛАТ, МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН БА МАҶЛИСИ ОЛИ

кистон ба ҳар як нафари аҳолӣ дар миқёси минтақа камтарин буда, саҳми муносиби мо дар беҳдошти вазъи экологии минтақа ва сайёра мебошад.

Дар нигоҳ доштани сатҳи пасттарни партовҳои зараровар ба мо истифодай васеи манбаъҳои барқароршаванди энергия, асосан гидроэнергетика мусоидати ҷиддӣ менамояд.

Хотирнишон месозам, ки истифодай васеи манбаъҳои барқароршаванди энергия, баҳусус, захираҳои об яке аз сарчашмаҳои асосии тавлиди "енергияи сабз" ва рушди "иқтисоди сабз" ба ҳисоб меравад.

Бо пурра ба кор даромадани нерӯҳои барқи обии "Роғун" Тоҷикистон дар миқёси олам ба қатори се қишарави аввали тавлидкунандай "енергияи сабз" шомил мегардад.

Дар ҳудуди Тоҷикистон 13 ҳазор пиряҳои хурду бузург, аз ҷумла дарозтарин ва бузургтарин пиряҳи дар ҳушиҷ ҷойгиршудаи дунё бо номи Федченко, ки дарозии он 76 километрро ташкил медиҳад, мавҷуд буда, масҳати умумии онҳо 6 фоизи ҳудуди кишварро дар бар мегирад.

Дар чил соли охир аз таъсири гармшавии иқтисоди беш аз ҳазор пиряҳ об шуда, пурра аз байн рафтааст.

Ҳолати кунуни пиряҳо тоқозо менамояд, ки якҷо бо соҳторҳои байналмилаливу минтақавӣ, аз ҷумла дар самти ташкил намудани экспедицияҳои омӯзиши вазъи онҳо тадбирҳо андешаидо шаванд.

Дар солҳои минбаъда пайомадҳои манғии тағйирёбии иқтисоди соҳаи кишоварзӣ низ меафзояд.

Сол ба сол афзоиш ёфтани масҳати заминҳои бекор, биёбоншавӣ ва камобиву хушксолӣ боиси торафт паст шудани ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ мегардад.

Моро зарур аст, ки маданияти баланди заминдориро риоя намуда, ҷиҳати истифодай самараноку сарфакоронаи об барои обёрии заминҳо, ҷорӣ намудани технологияҳои каммасраф дар соҳаи кишоварзӣ ва ҳифзи захираҳои об тадбирҳои доимӣ андешем.

То имрӯз дар самти азхудкунии заминҳои нави обёришаванда, барқарорсозии заминҳои аз гардиши кишоварзӣ берунмонда ва рушди соҳаи кишоварзӣ дар минтақаҳои гуногуни кишвар 12 лоиҳаи сармоягузории давлатӣ дар ҳаҷми қарӣ 2 миллиард сомонӣ табтиқ гардидааст ва ҳоло ҷунун ҳосилнокӣ ба маблаги 665 миллион сомонӣ идома доранд.

Бо вуҷуди ин, ҳар сол майдони беш аз 40 ҳазор гектар замин дар ҳолати ғайриқаноатбахши мелиоративӣ қарор мегирад.

Вазорати кишоварзӣ, Агентии беҳдошти замин ва обёрий якҷо бо мақомоти иҷроиияи маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ вазифадоранд, ки дар самти пешгирий кардан аз гардиши кишоварзӣ баромадан ва шӯршавии заминҳо тадбирҳои доимӣ андешанд.

Роҳбарони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо вазифадоранд, ки якҷо бо Вазорати кишоварзӣ ҷиҳати зиёд кардан майдони кишти зироатҳо, ташкили гармхонаву сардхонаҳо ва беҳтар намудани таъминоти бозори истиъмолӣ бо маҳсулоти хушсифати ватанини аз лиҳози экологӣ тоза, коркарди маҳсулоти соҳа ва афзоиш додани ҳаҷми содирот чораҳои қатъӣ андешанд.

Аз як қитъаи замин гирифтани на як-ду, балки се-ҷор ҳосил, баланд бардоштани ҳосилнокии зироатҳо ва рушди соҳаи тухмипарварӣ низ аз ҷумлаи масъалаҳои муҳимми фаъолияти олимон ва кишоварзон дар ин самти ба ҳисоб меравад.

Ҳамватанони арҷманӣ! Рушди соҳаи сайёҳӣ самти афзалиятноки сиёсати давлати мо ба ҳисоб рафта, ҷиҳати боз ҳам тараққӣ дода ни он аз ҷониби Ҳукумати мамлакат

вобаста ба пардоҳти андоз ва бочҳои гумrukӣ як қатор имтиёзҳо пешбинӣ гардидаанд.

Аллакай, дар зарфи соли якуми ҷӯлон гардидани "Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ" дар дехоти мамлакат як қатор пешравиҳо ба назар расида, рушди сайёҳӣ ва омӯзиши ҳунарҳои мардумӣ идома ёфта истодааст.

Бо вуҷуди ин, мо бояд суръати ободонӣ ва бунёдкориро боз ҳам вусъат баҳшем, мушкилоти ҷойдоштаро бартараф созем ва барои рушди деҳот, сайёҳӣ ва тақвияти омӯзиши ҳунарҳои мардумӣ тадбирҳои иловагиро роҳандозӣ намоем.

Сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ", ҳамчунин, бо мақсади ҷалби ҳарчи бештарни сайёҳон, пешниҳод мегардад, ки ба шаҳрвандони давлатҳои ҳориҷие, ки ҳуқуқи бо тартиби сода гирифтани раводиди Ҷумҳурии Тоҷикистонро доранд, раводиди навви сайёҳии бисёркаратати дода, мұхлати он то 60 рӯз дароз карда шавад.

Илова бар ин, бо мақсади соддагардонии рафтумоди ҳамвatanonи бурунмарзие, ки зодагони Тоҷикистон мебошанд, раводиди бисёркаратати сесола дода шавад.

Вазорати корҳои ҳориҷӣ ҷиҳати татбиқи пешниҳодҳои зикргардида поиҳаи санади меъери ҳуқуқии даҳ-

ни ҳимматбаланд, ки дар амалӣ шудани Амри Роҳбари давлат дар бунёду таҷдиди роҳи пулҷо ва иншооти иҷтимоӣ, аз ҷумла муассисаҳои маориф ва фарҳанг тандурустӣ, коргоҳу корхонаҳои истеҳсолӣ, ҳатҳои обрасонӣ ва дигар корҳои хайрсаҳми ватандӯстона гузошта истоданд, миннатдории самимӣ изҳор менамоям.

Роҳбарону кормандони соҳаи маорифро зарур аст, ки дар баробари ҷунун дастгириҳои давлат ва афроди ватандӯст сатҳу сифати таълимиро дар ҳар як муассисаи таълими, сарфи назар аз шакли моликияти онҳо ва дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот баланд бардоранд.

Инчунин, назорати азхудкунии донишҳои замонавиро пурзур гардонида, наврасону ҷавононро ба мутолиаи китобҳои бадеиву илмӣ ташвиқ намоянд, қобилияти эҷодии онҳоро тақвият баҳшанд ва ба таълими фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ таваҷҷӯҳи бештар зоҳир намоянд.

Вобаста ба ин, пешниҳод менамоям, ки ба хотираи боз ҳам беҳтар ба роҳ мондани омӯзиши илмҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ, инчунин, барои тавссеаи тафаккури техникии насли наврас солҳои 2020 -2040 "Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф" ёзлон карда шаванд.

Вазорати маориф ва илм, Академияи илмҳо ва дигар вазорату идораҳое, ки дар соҳторашон муассисаҳои таълимидоранд, вазифадор карда мешаванд, ки нақшаша ҷорабииҳо донир ба ин масъала дар мұхлати се моҳ ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намоянд.

Инчунин, пешниҳод менамоям, ки ҳамасола олимпиадаҳои ҷумҳуриявӣ, вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявиро оид ба илмҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот баргузор намуда, голибони озмунҳо аз ҷониби вазорату идораҳо, мақомоти иҷроиияи ҳокимиюти давлати вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо аз лиҳози моддиву маънавӣ қадрдонӣ ва ҳавасманд гардонида шаванд.

Мардуми мамлакат барои иҷрои ниёзҳои динии ҳуд дар як муддати кӯтоҳи соҳиби ҷолдӣ зиёда аз 5 ҳазор масҷид бунёд кардан.

Акнун вақти он расидаст, ки маъракаи бунёди мактабҳо ва бөғчаву кӯдакистонҳоро вусъат баҳшида, дар ин кори ҳайр ҳамаи якҷо саъю талош кунем ва саҳми ҳудро барои ояндаи давлату миллат гузорем, яъне фами фарзандонамонро ҳӯрем.

Ислоҳи ин мушкилоти ҷомеа, ки давлат ба он афзалият медиҳад, вазифаи ҳар як сокини бонангӯ номус ва боиродаву ватандӯст ба ҳисоб меравад ва бовар дорам, ки ин кори ҳайру савоб аз ҷониби аҳли ҷомеа дастгирӣ мейёбад.

Мо бояд забони шево ва шоирони тоҷикиро мисли модар ва Ватанини ҳуд дӯст дорем ва онро ҳамчун гавҳари бебаҳои ҳастаимон ҳифз кунем.

Забон ойнаест, ки дар он симои пурҷилои миллат равшан инъикос мешавад ва мо бояд ба қадри ин нишонаи ҳастии миллатамон расем ва дар баробари ин, ба омӯзиши забонҳои русиву англисӣ ҳамчун забонҳои муюシリрати байналмилалӣ ёзлондири аввалиндарача дижем.

Мо омӯзиш ва аз ҳуд кардан забонҳоро на барои ҳуднамой, балки бо мақсади маърифатнок гардонидани ҷомеа густариш медиҳем.

Аз ин рӯ, ҳар як фарди бедордил бояд барои ғаний гардидани забони модарӣ ва омӯхтани забонҳои ҳориҷӣ қушиш кунад, ба мутолиаи китоб дикъати аввалиндарача дижад ва ҷиҳати баланд бардоштани маърифатноки ҳуд саъю талош намояд.

Лдорро ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод созад.

Ҳамчунин, Кумитаи рушди сайёҳи зарур аст, ки бо мақсади тарғиби бештарни омилҳои таърихиву фарҳангӣ, кӯҳнавардӣ, истироҳативу табобатӣ ва экологияи Тоҷикистон барои ҷалби сайёҳони ҳориҷӣ бо истифода аз таҷрибаи кишварҳои дар ин соҳа пешрафта пешниҳодҳои мушахҳас манзур намояд.

Дӯстони азиз!

Мо то имрӯз барои пешрафти соҳаҳои илму маориф, тандурустӣ, ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, фарҳанг, татбиқи сиёсати ҷавонон, занон ва оила ва рушди варзиш корҳои зиёдеро ба аҷом расонидем.

Дар марҳалаи кунуни пешрафти Тоҷикистон ба соҳаҳои илму маориф афзалияти аввалиндарача дода мешавад, зеро онҳо дар таҳқими пояҳои давлати демократӣ ва ҳуқуқбунёд дунявӣ нақши қалид мебозанд.

Соли ҷорӣ ба маблаги 500 миллион сомонӣ 130 муассисаи таҳсилоти умумӣ бо зиёда аз 32 ҳазор ҷорӣ чои нишаст ба истифода супорида шуд.

Аз ин шумораи 32 муассиса бо қарӣ 10 ҳазор ҷорӣ чои нишаст аз ҳисоби соҳиби ҷолдӣ шаҳрвандони саҳоватпешаи кишвар ба маблаги беш аз 122 миллион сомонӣ бунёд шуда, ҳиссаси онҳо дар соҳтмон ва таъмиру азnavoszии муассисаҳои соҳаи маориф ва дигар баҳшҳо рӯз ба рӯз афзуда истодааст.

Соли 2020 соҳтмони 181 муассисаи таҳсилоти умумӣ дар ҳаҷми 900 миллион сомонӣ бо ҳуқиҷӣ намудани 54 ҳазор ҷорӣ чои нишаст пешбинӣ шудааст.

То ҷашни 30 - солагии истиқполияти давлатӣ 128 муассисаи томактабӣ ва 338 муассисаи таҳсилоти умумӣ бунёд гардида, дар маҷмӯӣ, 1332 муассисаи таълими вишини даромадӣ шудааст.

Илова бар ин, ҳоло ба саъю қӯшиши соҳиби ҷолдӣ зиёда аз 400 муассисаи фарҳангӣ, 105 беморхонаву дармонгоҳ, 257 маркази саломатӣ ва 467 бунгоҳи тиббӣ бунёд ва таъмиру азnavoszии шуда истодааст.

Ман аз номи ҳуд ва Ҳукумати Тоҷикистон ба кулии мардуми кишвар, аз ҷумла ба ҳамаи соҳиби ҷолдӣ ватанини бурунмарзиамон ва дигар шаҳсо-

СОМОН МАҲМАДБЕКОВ - БЕҲТАРИН ВАРЗИШГАРИ СОЛ БАЙНИ ЧАВОНОН АЗ РӮИ НАМУДИ ОЛИМПИИ ВАРЗИШ

Тавре дирӯз хабар додем, Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон унвони "Беҳтарин варзишгари соли 2019 байни ҷавонон аз рӯи намуди олимпии варзиш"-ро бо 50 ҳазор сомонӣ ба паҳлавони ҷавони тоҷик Сомон Маҳмадбеков тақдим намуд. Маросими эътои ҷоизаҳои соли Кумитаи ҷавонон ва варзиш 24 декабр дар "Коҳи Сурӯз"-и пойтахт доир шуд.

Тавре дар маросими ҷоизасупорӣ зикр гардид, Сомон Маҳмадбеков нахустин варзишгари тоҷик аст, ки моҳи октябр соли 2019 дар Чемпионати ҷаҳон байни ҷавонон оид ба гӯштини дэюдо унвони қаҳрамони ҷаҳонро ба даст овард. Ў дар вазни 73 килограмм бар варзишгарони Кеп Верд - Семедо Клаудиано, Қирғизистон - Асад Масабиров, Белгия - Абдул Малик Умаев, дар даври ҷоряниҳоӣ бар намояндаи Италия Эдуардо Мелла, дар нимфинал бар Самуэл Гасснер аз Австрия ва дар финал бар Георгий Элбакиев аз Россия даст боло шуда, соҳиби медали тиллои ҷемъионат гардид.

Сомон Маҳмадбековро қаблан ба-

рои ин пирӯзӣ бо ҷоизаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳаҷми 50 ҳазор сомонӣ низ сарфароз гардонанд.

Сомон Маҳмадбеков дар шаҳри Иркутски Россия зиндагӣ ва таҳти роҳбарии амакҳояш машқӣ гӯштин мекунад. Вале Сомон, тавре расонаҳо навиштаанд, ҷандин пешниҳоди ҳунарномаӣ аз номи Россияро рад карда, дар мусобиқоти байналмилалӣ ҷатман таҳти парчами Тоҷикистон ба майдон мебарояд.

Сомон Маҳмадбекови 20-сола аз соли 2015 дар мусобиқаҳои байналмилалии ҷудо иштирок мекунад ва то ин вақт медалҳои тиллои Ҷоми Африқо миёни ҷавонон (Тунис, 2017), Ҷоми Аврупо миёни ҷавонон (Арад, 2017), Ҷоми Осиё миёни қалонсолон (Ҳонгконг, 2018), медали нуқраи Ҷоми Аврупо миёни ҷавонон (Коимбра, 2018), медали биринҷии Ҷемъионати ҷаҳон миёни ҷавонон (2017)-ро мушарраф гардид, дар Чемпионати ҷаҳон миёни қалонсолон соли 2019 дар Токио маҳорати хуб нишон дод ва ҷои 5-умро ишғол намуд.

АМИТ "Ховар"

ДОНИШҖӢ ДОНИШГОҲ ҒОЛИБИ ОЗМУНИ "ДОНИШҖӢ СОЛ - 2019" ГАРДИД!

аввал комиссияи ҷумҳуриявӣ маҳорати эҷодкории донишҷӯёро санҷид.

Дар нахустин рӯзи рақобат донишҷӯён иншиои озод вобаста ба мавзӯйҳои муҳими ҷомеа навишта, дар рӯзи дуввум қобилияту истеъдод ва донишу маҳорати онҳо санҷиданд. Дар натиҷа бо ба даст овардани ҳолҳои зиёд донишҷӯи факултai иқтисод ва идораи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯаҷубуллоҳи Рӯдакӣ Шарифов Бедилҷон ҷои 1-умро гирифт ва соҳиби унвони "Донишҷӯи сол - 2019" гардид ва бо шоҳҷоиза ва диплом сарфароз гардонда шуд.

Озмуни "Донишҷӯи сол - 2019" дар се мариҳила доир гардида, беҳтаринҳо ба даври ҷумҳуриявӣ роҳҳат пайдо намуданд. Омӯзмuni мазкур дар қаламрави қишинӣ аз ҷониби Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон доир карда шуда, ғолibi озмун бо шоҳҷоиза ва диплом сарфароз гардонida мешавад.

Рӯзи 23-юми декабри соли ҷорӣ дар Кумитаи ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон рақобат барои дарёfti унвони "Донишҷӯи сол - 2019" миёни беҳтарin донишҷӯёni мусассаҳои таҳсилотi олиии қишинӣ расман оғоз гардид.

Raқobati donishҷӯёni Toҷikiстон bарои dарёfti ин унвон муддатi du rӯz idoma namuda, dar rӯzi

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР НАМОИШГОҲИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ БОГПАРВАРИИ "ЭКСПО-2019" САЗОВОРИ ҶОИЗАИ ТИЛЛОЙ ГАРДИД!

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2019 ба як қатор дастовардҳои назарраси сатҳи байналмилалии минтақавӣ ноил гардид, ки сазовори Ҷоизai тиллоӣ гардидани гӯшаи Тоҷикистон таҳти унвони "Боғдор" барои рушdi дे�ҳot" дар Намоишиги байналмилалии bogparvarii "ЭКСПО-2019" яке аз онҳост.

Ин намоишиги аз 29 апрел то 7 октября соли 2019 дар шаҳри Пекини Ҷумҳурии Мардумии Ҕин сурат гирифт.

8-уми октябр дар маросими расмии ҷоизасупории Намоишиги байналмилалии bogparvarii "ЭКСПО-2019" тибқи қарори Кумитаи тадорукоти Намоишиги дар асоси ҳуносайи комиссияи байналмилалии иборат аз 11 нафар аз қишишарҳои гуногун таҳти роҳбарии Президенти Ассотсиатсияи байналмилалии истеҳсолкунандагони маҳсулотҳои боғдорӣ (AIPH) Бернارد Костером Ҷумҳурии Тоҷикистон дар номинатсияи "Майдонҳои дохилии намоишиги байналмилали" аз рӯи баҳогузории экспозитсияи намоишиги, мутобиқатии мавзӯъ, муаррифӣ, ташкили кори Павилион ва тарҳи меъморӣ соҳиби ҷоизаи тиллоӣ гардид.

Бино ба иттилои Палатаи савдо ва саноати Тоҷикистон, аз Павилиони Тоҷикистон дар ин намоишиги байналмилалии дар ӯзҳои корӣ то 25 ҳазор нафар ва дар ӯзҳои истироҳатӣ то 45 ҳазор шаҳрвандони Ҷумҳурии Мардумии Ҕин ва ҳориҷӣ дидан намудаанд. Дар ин Намоишиги зиёда аз 110 давлатҳои ҷаҳон, ташкилотҳои байналмилалии ва 120 музофот, шаҳр ва ташкилотҳои Ҕин иштиrok карда, барои мукофотҳои Намоишиги довтлабӣ намуданд.

Дар намоишиги мазкур Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқ ба мавзӯъ дастовардҳои соҳаи боғдории худ, аз ҷумла меваҳои тару тозаи экологӣ, меваҳои ҳуаш, фишурдаи меваҳо, асал, обҳои ташнашиканӣ ширкати навтаъсиси "Сиёма" ва дигар маҳсулоти ширкат ва корхонаҳои худро муаррифӣ намуд.

Дар баробар ин, ба меҳмонон ва ташrifovarandagoni Namoishihi imkoniyatҳоi sarmoyaguzorӣ, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ низ муаррифӣ гар-

Боиси зикр аст, ки дар доираи Намоишиги мазкур бори аввал ширкати vatanian "Абрикос и компания" ба базори kalonii Ҕин барои furӯshi меваҳои ҳуаш роҳ ёфта, намояндагии доимиҳои худро дар Ҷумҳурии Мардумии Ҕин таъсис дод.

Бо боварии комил метавон гуфт, ки дастгириҳои пайвастаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Peshvoi millat muxtaram Emomali Raҳmon dar samti boғdorӣ va kishovarez, inchnun ӯzlon garididani solxoni 2019-2021 Solxoni rušidi deҳot, saj-eҳӣ va ҳunarhooi marдумӣ, inchnun dar barobari in tashrififi bevositaи Sarvari давлат ба gӯshaи Toҷikiстон dar in namoishihi naқshi muҳim va kalidiro boroi noil garididan ba in dastovard bozid.

Ёдовар мешавем, kи 28 aprel Asoсиҷузори sulҳo vaҳdati milli, Peshvoi millat, Presidenti Ҷумҳурии Toҷikiстон muxtaram Emomali Raҳmon dar doiraи safari korӣ dar Ҷумҳурии Marдумии Ҕин dar noxriyai Janchin Namoishihi bainalmilalii boғdoriи Pekin "ЭКСПО-2019"-ro tamoshо кардан.

Дар ин намоишиги бо дастуру suporishoи Presidenti mamllakat ba хотири muarriphii arzandaи neъmatxoi moddiу maనnaviي ҷumҳurii namoijandagoni soхторҳоi marbutai soҳaи boғdorӣ, tichoratu saj-eҳat va shirkatҳоi vatanai nomgӯyи zиёda molu maҳsuloti isteҳsolи Toҷikiстон va mawodi imkoniyatҳоi saj-eҳi kishvari oftobiro ba mayraz guzosta буданд.

Газаккур додан ба mavrid ast, kи gӯshaи Toҷikiстон az rӯi xususiyatҳоi xosi tabiati kishvar - kuchҳo, obҳoi muсаffo, imkoniyatҳоi saj-eҳӣ va inshootti taъrihi soҳta shuda буд.

АМИТ "Ховар"

АРЧАИ АСОСИИ ТОҶИКИСТОН БА ДАҲГОНАИ БЕҲТАРИН АРЧАҲОИ СО- ЛИНАВИИ ИДМ ШОМИЛ ШУД

солинавии Toҷikiстон 29 metrro tashkil медиҳад.

Рейtingro korshinoosoni portali saj-eҳi "TurСтat" tarhib dodaand.

Ба даҳгонаи аввали бalandtarin archai solinavii IDM archaҳoi shaҳrhoi Ashkhabad (40 metr), Erevan (37 m), Toshkand (36 m), Bokhara (34 m), Minsk (30 m), Dushanbe (29 m), Moscow (27 m), Bishkek (27 m), Nur-Sulton (25 m) va Kishinev (20 m) shomil shudaand.

"Reyting ang rӯi naticha omӯziши balandii archaҳoi asosii solinavii dar poytahxtoi kishvarroh IDM tarhib doda shudaast", -habar medihad "TurStat".

Archaai asosii solinavii Rossia dar mайдoni назди Kremly bo balandii 27 metr yagona archai solinavii ҳaqiqiui sarasabz dar poytahxtoi kishvarroh IDM meboшad.

АМИТ "Ховар"

МУҲАҚҚИҚОНИ МУВАФФАҚИ СОЛ!

Вазъи тайёр кардани кадрҳои илмӣ ва илмию педагогӣ дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар асоси қонунҳо ва са-надҳо меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, нақшай кории Вазорати маориф ва илми ҶТ, Шӯрои олимони Донишгоҳ ва дигар ҳуҷҷатҳои соҳаи маориф ба роҳ монда, ҳамчунин аз ҳисоби суратҳисоби маҳсуси донишгоҳ ҷиҳати анҷоми корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ба муҳаққиқон сафархарҷии пулакӣ, додани рухсатии эҷодӣ бо нигоҳ доштани музди маош аз рӯи як воҳиди корӣ, фи-ристодан ба курсҳои бозомӯйӣ, аз ҳама асосӣ ра-сонидани кӯмаки молиявӣ дар ҳаҷми 3000 сомонӣ барои дифои рисолаи номзадӣ ва 5000 сомонӣ барои дифои рисолаи докторӣ муқаррар гардидааст. Илова бар ин, аз ҷониби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои муҳаққиқони ҷавони донишгоҳ 25 хонаи истиқоматӣ ҷудо гардида буд, ки баъди дифои ри-сола муҳаққиқон ба ҳонаи истиқоматии хизматӣ таъмин карда шудаанд.

Боиси ҳушбахтист, ки дар соли 2019 21 нафар омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ рисолаҳои номзадии хешро бомувафғаият ҳимоя намуданд. Ин дасто-варди бузурги илмӣ барои ҳайати омӯзгорон ва раёсати донишгоҳ маҳсуб мейбад.

1. Ҳолов Абдураҳмон, саромӯзгари кафедраи илмҳои комп'ютерӣ дар мавзӯи "Подготовка будущих учителей к информатизации педагогического процесса";
2. Гиёев Абдуназар, саромӯзгари кафедраи забони адабии ҳозираи рус, дар мавзӯи "Ташаккули маънавӣ-аҳлоқии донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии омӯзгорӣ дар дарсҳои забони русӣ";
3. Қодирова Дилафрӯз, саромӯзгари кафедраи физика, методикаи таълими он технологияи материялҳо, дар мавзӯи "Татбиқи технологияҳои комп'ютерӣ ҳангоми омӯзиши физика дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон";
4. Давлатова Фарғат, асистенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он, дар мавзӯи "Тадқиқи лингвистии антропонимиия "Таърихи Табарӣ"-и Балъамӣ";
5. Муродов Баҳриддин, саромӯзгари кафедраи забонҳои ҳориҷӣ, дар мавзӯи "Таҳлили соҳторӣ-маънӣ ва наҳвии ҷонишинҳои манғӣ дар забонҳои англисӣ ва тоҷикӣ";
6. Досаков Муъмин, саромӯзгари кафедраи химия ва биология, дар мавзӯи "Педагогические условия формирования экологической культуры и активизации природоохранной деятельности учащихся 5-9 классов общеобразовательных школ Республики Таджикистан";
7. Ҷумаева Дилором, асистенти кафедраи забони русӣ, дар мавзӯи "Ташаккули салоҳиятнокӣ дар муоширати донишҷӯёни факултаҳои гайрифилологӣ дар раванди омӯзиши лексиқи истилоҳотӣ";
8. Сангимадов Фарруҳ, саромӯзгари кафедраи забони ҳориҷӣ ва методикаи таълими он дар мавзӯи "Педагогическая технология повышения эффективности обучения английского языка в современных общеобразовательных школах Республики Таджикистан";
9. Ҷурақулов Бозоралӣ, саромӯзгари кафедраи забонҳои ҳориҷӣ, дар мавзӯи "Структурно-семантический анализ педагогических терминов в разносистемных языках" (на материале таджикского и английского языков)";
10. Бобоева Маҳбуба, саромӯзгари кафедраи педагогика, дар мавзӯи "Мавқеи анъанаҳои оилавӣ дар тарбияи аҳлоқии ҳонандагони синфҳои ибтидой ва таҳаввули он ҳамчун маъсалаи муҳими педагогикаи муосир";
11. Қуғанов Неъмат, саромӯзгари кафедраи назарияи иқтисодӣ, дар мавзӯи "Асосҳои педагогии ҳамгирии донишҳои аҳлоқӣ ва рафтори ҳонандагони синфҳои ибтидой дар муҳити мактаб ва оила";
12. Ақрамова Рӯҳшона, саромӯзгари кафедраи физикаи умумӣ, назариявӣ, МТФ ва ТМ, дар мавзӯи "Получение и исследование физико-химических свойств термоэлектрических материалов на основе... и с заданным распределением примесей";
13. Исуфов Дишод, саромӯзгари кафедраи химия ва биология, дар мавзӯи "Продуктивное долголетие коров разных генотипов в условиях Кулябской зоны Таджикистана";
14. Давлатбеков Ақимбек, саромӯзгари кафедраи математика ва методикаи таълими он, дар мавзӯи "Автоморфизмы, эндоморфизмы и конгруэнции обобщенных линейных квазигрупп";
15. Ақбарова Маҳрамбӣ, саромӯзгари кафедраи методикаи таълими ибтидой, дар мавзӯи "Методикаи истифодаи технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ ҳамчун омили рушди зеҳни ҳонандагон зимни таълими математика";
16. Ниёзов Ҷонмуҳаммад, саромӯзгари кафедраи математика ва методикаи таълими он, дар мавзӯи "Махсусияти педагогии ташкил ва амаликунонии таълими тафриқавӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ";
17. Азимов Саидибрӯҳим, саромӯзгари кафедраи илмҳои комп'ютерӣ, дар мавзӯи "Построение и исследование различных моделей для биологических популяций региональных заповедников с учетом временных, возрастных и пространственных распределений (биологическая система "Дашти-Джум")";
18. Комилов Низомиддин, саромӯзгари кафедраи молия ва қарз, дар мавзӯи "Такмили механизми танзими давлатии истифодаи захираҳои заминаҳои кишоварзӣ (дар мисоли минтақаи Кӯлоби вилояти Ҳатлон)";
19. Шарипов Баҳтовар, саромӯзгари кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва кори иҷтимоӣ, дар мавзӯи "Шароитҳои иҷтимоӣ-педагогии мутобиқшавии қӯдакони имкониятшон маҳдуд ба муҳити таҳсилотии маҳсус дар Ҷумҳурии Тоҷикистон";
20. Шарипов Анвар, саромӯзгари кафедраи психология, дар мавзӯи "Асосҳои педагогии ҳамгирии донишҳои аҳлоқӣ ва рафтори ҳонандагони синфҳои ибтидой дар муҳити мактаб ва оила";
21. Мирзораҳматова Гулнора, саромӯзгари кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он, дар мавзӯи "Рӯзгор ва осори Мирзо Қадам".

ЛАРИСА БОРОЖИ СОЛИЖАВӢ

Марде назди табиб рафта, мегӯяд:
- Данони дардмандамро мону дигарҳояшро кан!

- Чаро?
- Ду шаб шуд моро саҳт азоб медиҳад, бигзор танҳо монаду ба қадри ҳаёт расад.

XXXX

Нафаре аз Россия бармагардад.
Ҷӯраҳояш аз вай мепурсанд:

- Дар Россия забони русиро ёд гирифтӣ?
- Албатта, ҷизе ҷолиб бошад, ба русӣ тарҷума мекунам!
- Мурғи куркро русҳо чӣ мегӯянд?
Каме фикр мекунад посух медиҳад:
- Курица без настроение.

XXXX

Ба хонае дуздон медароянд. Соҳибхона мебинад, ки онҳо ҳатто ҷойнамозро бо худ бурданианд.

- Ҳой беинсоҳо, ақаллан ҳамон ҷойнамозро набаред! - мегӯяд соҳибхона.

Дузде мегӯяд:

- Фақат ту не, мо ҳам мусулмонем, ака!

XXXX

Марде аз ҷои кор ба занаш телефон карда, мепурсад:

- Дар кӯҷӣ, занак!
- Дар хона!
- Дар хона боши, ҷангкашакро мон, овозашро шунавам!

Зан зуд ҷангкашакро мемонад. Ин кор ҷанд рӯз давом мекунад.

Як рӯз мард барвақтар аз кор мегӯяд, ки занаш дар хона нест. Аз писараш мепурсад:

- Очаат қаний?
- Намедонам, - мегӯяд писараш, - ҷанд рӯз боз ҷангкашакро гирифта, ба кучое меравад.

XXXX

- Духтурҷон, ягон умеди зинда мондани ман ҳаст?
- Умед-ку ҳаст, аммо шонс надорӣ ҷӯра, шонс.

XXXX

Ду рафиқ:
- Ба қадом донишгоҳ дохил шуданий?

- Ба донишгоҳи тиббӣ.
- Зӯр-ку! Ман бошам, ҳуҷҷатҳоямро аллакай ба донишкадаи байторӣ супоридам. Вақте диплом гирифтем, як-дигарамонро бемалол муолиҷа кардан мегирэм, чӣ гуфтӣ?

XXXX

Муаллими ҷуғрофия назди табиб меравад.

Духтур:
- Аз ҷои шикоят доред?
- Поям дард мекунад.
- Куюш?
- Аз буҷулаки по ба самти шимолу шарқ.

XXXX

- Духтурҷон, ман мемурам. Ба ман ёрӣ медиҳед?
- Ҳатман, ҷаро не? Ин аз қисаи Шумо вобастагӣ дорад.

XXXX

- Ба андешаи ман имрӯз сулфазани Шумо беҳтар шудааст.
- Бале духтурҷон, ман шаби дароз машқ кардам.

XXXX

Дар таваллудхона ҳамшираи шафқат аз ҳамкораш мепурсад:

- Ин садои баланди доду фифони ҳамон ҷонгорони дирӯз ба дунёомадааст?

- Не, ин падари онҳост, ки аз дасти пултақсимкунӣ дод мегӯяд.

XXXX

- Духтурҷон, росташро гӯед, ҳамин алафҳо, ки Шумо дору гуфта мефурӯшед, ягон манфиат меоранд?

- Набошад-ҷӣ! Масалан, як ҳафта қабл ба писарам охирин тамғаи моши-

ни ҳориҷиро ҳаридам, барои духтарат бошад роҳҳат ба Париж...

XXXX

Марде аз бом афтоду пояш шикаст. Ҳар кӣ ба диданаш меомад, қисса мепурсид. Аз нақл ниҳоят ҳаста шуду ҳодисаро ба когазе навишт ва ҷар кӣ меомаду мепурсид, ҳомӯшона он қозро ба ў медод.

XXXX

Шахсе бо дӯсте гуфт, ки:
- Маро ҷашм дард мекунад, тадбир чӣ бошад?

Гуфт:
- Маро порсол дандон дард мекард, баркандам.

XXXX

Дар толори суд:
- Юнус, ҷаро вақти ҳондани ҳукм бояд ҳезӣ?

- Ҷонки баъди ин дуру дароз шиштан даркор.

XXXX

- Мардак, ёд дорӣ, тобистон ба шикор рафта будӣ-ку?

- Бале, ёд дорам, чӣ буд?
- Рӯбоҳи ту занғ зада буд, ки ҳомиладор шудааст.

XXXX

Яке аз ҳешони Пулодбайро дар Афғонистон раиси радио таъйин карданд. Пас аз се рӯз ўро аз кор ҳолӣ карданд. Аз ўпурсиданд, ки ҷаро туро аз кор ҳолӣ карданд?

Гуфт:
- Ҳеч ҷиз, фақат дар байни азон реклами пашҳо кардам.

XXXX

Ҷаҳонгарди олмоние ба қишлоқи Пулодбай омад ва аз ўпурси:

- Дар қишлоқи шумо ҷиҷиз ачиб ва ё дидание вуҷуд дорад?

Пулодбай гуфт:
- Дар қишлоқи мо марди пири 125 солае аст, ки ҳанӯз аз кафи дасти ҳудаш нон мекӯрад.

Ҷаҳонгард гуфт:
- Ин ҷиҷиз ачиб будаст, ман бояд ҳатман бо ў воҳурам. Ҷар Ҳорӯз буబинем?

Пулодбай гуфт:
- Ҳорӯз диди намешавад.

Ҷаҳонгард гуфт:
- Чаро?

Пулодбай ҷавоб дод:
- Падараш ўро намегузорад аз хона берун барояд.

XXXX

Пулодбай аз масҷид баромада дид, ки қалушҳояш нестанд, ба ҳудаш гуфт:

- Ман кай рафтам, ки ҳудам нафаҳимидаам.

XXXX

Агар туро рӯи даст гардонанд, пеши қадамат гул пошанд, тӯҳфаҳои қиматнок ҳада кунанд - бедор шав, набошад ба кор дер мекунӣ.

XXXX

Зан шавҳарашро шаб бедор мекунад:

- Носир, ту киро шаб Фарзона гуфта даъват мекардӣ?

- Э! Ту ўро намешиноси, ман бо ў дар хобам шинос шудам.

XXXX

Марҷона хост, ки ба шавҳар барояд, аммо ҷар ҳар вақта дар истоҳи "Дӯстӣ" баромад.

XXXX

Марде аз самолёт бо парашют мепарад. Ҳобе, ки дар наздаш парвоз мекард, мегӯяд:

- Салом раққос!
- Ман раққос не, ман парашютҷӣ!

- Гӯш қун мард, дар поён ҷунон ҳори бисёр, ки ҳам қобилият, ҳам истеъдод тез пайдо мешавад.

XXXX

ба занаш мегӯяд:

- Майлаш, биё бо гуфти ту шавад...
- Дер шуд, ман аз фикрам гаштам!

XXXX

Мард ба духтараш:

- Ин домодшаванди чӣ қадар даромад дорад?

- Акоиб падарҷон! Вай ҳам ҳамин хел савол дар бораи ту дод.

XXXX

Як рӯзи идро бо се рӯзи истироҳат қайд кардем.

XXXX

Барои он ки футболи мо томошобӣ шавад, бояд ба ғурӯҳи тренерҳо иҷозат дода шавад, ки милтиқро бо намак истифода баранд.

XXXX

Шояд ҳама донанд, ҳайкалӣ машҳури Роден "Фирқунанд" (марди нишастаи ўрён як дасташ таги манаҳ"). Ба ман акоиб аст, марди ўрён дар бораи чӣ фикр мекарда бошад-а?

XXXX

Аз рӯи ҳабарҳои охирин, вақте ки тақвими тамаддуни Майя тамом мешавад, тақвими Июня сар мешавад.

XXXX

- Хлеби "Бородинский" ин қадар қиммат аст, чӣ илова мекунанд?

- Шояд, орд...

XXXX

Мӯҳтарам ҷаноби Березовский Б. А.!

Даъвоҳои арзу шикоятии шумо оиди Путин В.В. диди шуд ва қарор баромад. Ба шумо ҳабар мерасонем, ки Путин В.В. аз вазифа гирифта шуд ва ба вазифаи дигар гузаронда шуд.

XXXX

Боре Афандӣ пеш аз ба мөҳмойи рафтан кафшҳои нав меҳарад. То бегоҳ ба ҷои даъватшуда вақт бисёр буд, барои ҳамин Афандӣ бо бел ба ҷуфти заминаш шурӯъ мекунад. Ногоҳ ба пои Афандӣ мехи калони занғзада мекалад. Аз пои хуншор ва дард Афандӣ нолишкунон мегӯяд:

- Хайрият, ки кафшҳои навамро напӯшидам, сӯроҳ шуда беҳеб мешуданд.

XXXX

Ду дӯст сӯҳбат карда истодаанд.

- Имсол ман ба ҷазираи беодаме, ки дар байни ўқёнус аст, мераҳам.

- Ҷӣ хел зӯр! Ба занат ин маъқул мешуда бошад?

- Маъқул аст, албатта! Вай бечора дар он ҷо ин қадар вақт зиқ шудагист бе ман...

XXXX

Муштари аз қаҳвафурӯш мепурсад:

- Як истакон кофе ҷанд аст?

- 1 сомонӣ.

- Шакараш ҷанд аст?

- Эҳҳ, шакараш бепул.

- Ин хел бошад, аз ҳамон шакараш як кило ба ман дидед.

XXXX

Ду рафиқ ба театр ба тамошои филми 3D рафта буданд, дар вақти тамошо якеашон дид, ки ҳайвони бадҳайбате ба тарафи тамошочиён медавад. Ўз тарс зери курсиҳо даромад, рафиқаш гуфт:

- Эй ҷӯра, шармандамон кардӣ-ку, охир ин кино аст, кино!

Рафиқаш гуфт:

- Ману ту медонем ин кино аст, ў ҳайвон аст аз кучо медонад?

XXXX

Мард ба мағозаи либос даромада ба фурӯшандага мегӯяд:

- Бубахшед, шумо метавонед костиюми зарди ҷилодорро аз витринаи берун гиред?

- Ҳозир ҷаноб! Як дақиқа.

- Ташаккур, -гуфта мард ба берун мебарояд, - қувват надорам дигар ба ин даҳшат нигоҳ кунам.

ЧАВОБИ НЕКИЙ

Шикорчиён дар ҷонгур гургоро дастгир карданӣ мешаванд. Гург макони пинҳоншавӣ ҳам намеёбад. Назди дехқоне мерасад. Аз дехқон илтиҷо мекунад, то кӯмакаш намояд. Диљи дехқон месӯзад ва даҳони линчаашро (қопчаашро) мекушояде гургро дарунаш ҷо мекунад. Шикорчиён ҳам назди дехқон мерасанд ва аз дехқон мепурсанд:

- Гургоро дунబол дорем, аз ин ҷо гузашт?

Дехқон чавоби рад медиҳад. Шикорчиҳо хело дур мешаванд ва дехқон даҳони линчаро мекушояд. Гург ба дехқон ташаккур мегӯяд. Дехқон роҳашро идома медод, ки гург гуфт:

- Хело шуд, ки барои ҷонамро ҳалос кардан, давидам. Хело бемадор ва гурӯсна ҳастам. Дар ин ҷо ба ҷуз ту, дигар ҷизе нест, ки бихӯрам.

Дехқон мегӯяд:

- Ман ҷони туро начот додам, магар аз рӯи инсоф аст?

Гург мегӯяд:

- Ягон ҷизе ба мисли ҳубӣ, зудтар фаромӯш намешавад. Ман ҳам бояд барои начотам туро бихӯрам.

Дехқон ва гург баҳси зиёд мекунанд ва ба ҳулоса меоянд, ки аз се нафар пурсон мешавем, ба фикри кадоме розӣ бошанд, ҳамон амалӣ гардад. Аз пешашон аввал аспи боркаш мебарояд. Дехқону гург қазияро нақл мекунанд, мақсади гургро низ гуфта мешавад. Асп мегӯяд:

- Ман борҳои соҳибамро қашондам, тойҷаҳои зиёд таваллуд кардам. Акнун, ки пир шудам, маро аз дар берун кардааст. Дар дунё вафо нест.

Гург аз ҷавоби аспи боркаш ҳурсанд шуд, дехқон бошад, ғамгин. Аз пеши дехқону гург, саге баромад. Қазия ва суол ба саг дода шуд.

Саг гуфт:

- Ман ҳонаи соҳибамро нигоҳ мекунам, молу амволашро ҳифз мекунам, аммо рӯзи дароз ба ман лагад мезанад. Соҳиби қадршиносе надидам.

Гург боз ҳурсандтар мегардад. Дехқон бошад, ба ларза медарояд. Ин дафъа аз пешашон рӯбоҳ мебарояд. Аз рӯбоҳ суол мекунанд.

Рӯбоҳ мегӯяд:

- Ту дар ин линчаро ҳурд ҷо гуна дохил шудӣ?

Гург ҳарчанд ҷавоб дод, аммо рӯбоҳ бовар накард. Рӯбоҳ гуфт:

- То ба ҷашмам набинам, бовар на-мекунам.

Гург ноилоч даруни линча даромад. Рӯбоҳ ба дехқон ишорат мекунад, ки даҳони линчаро баста кунад. Баъдан дехқон калтакеро мегираду гургро хело зарба мезанад ва мегӯяд:

- Ту курнамак, боз маро ҳурдан хостӣ.

Дехқон ба рӯбоҳ изҳори миннатдорӣ мекунад, ки ўро аз гург начот дод. Рӯбоҳ мегӯяд:

- Ин барои ман як завқу ҳавас буд.

Баъди лаҳзасе ба ҷашми дехқон пусти зебои рӯбоҳ меафтад ва фикри онро мекунад, ки пусти ин рӯбоҳ хело қимат аст. Дарҳол бо қалтак ба сари рӯбоҳ мезанад ва рӯбоҳро беҳуш месозад. Дехқон як лагади дигар ба гурги даруни линчабуда мезанад ва мегӯяд:

- Эй гург, ту ҳақ будай. Ягон ҷизе ба мисли ҳубӣ, зудтар фаромӯш намешавад.

Мантиқ: Мақсад аз ин ҳикоя он нест, ки даст аз ҳубӣ кардан баркашем. Ҳадаф ин аст, ки ғамгин нашавед, ки ҳубиҳои кардаатон фаромӯш мешавад, ҳамааш назди Офаридгор (ҷ.ҷ.) чун са-над бояд мемонад. Ин нақл барои он нафароне мебошанд, ки на ба ҳубӣ из-ҳори миннатдорӣ мекунанду ва на ҳу-биҳоро ба ёд меоранд.

ҚИССАИ ЧОР ЗАН

Рӯзе рӯзгоре тоҷири сарватманде буд ки 4 зан дошт. Зани ҷаҳорумро аз

ҲИКМАТҲОИ СОЛИНАВӢ

- Талабае, ки натарсида, ҳамсин-фашро афтонд, ҳоло барои аз муалли-маш қасос гирифтан ҳама корро мекунад".

Муаллим фикр мекард, ки талаба аз ҷайаш корд ё олате бароварда, ба вай ҳамла мекунад. Вале писарак дасташро аз ҷайаш берун карда, рӯймолча-ро ба муаллимаш дароз кард, ки чанд рӯз пеш ҳангоми мактабравӣ модараш ба ҷайаш гузошта буд. Дар ҳоле ки хун дар кунчи лабаш ҳоло ҳам сурхӣ дошт, ба муаллимаш гуфт:

- Муаллимҷон, куртаатон доғдор шуд. Иҷозат диҳед, пок қунам!

Мантиқ: Бо кӯдакон бо дуруштӣ рафт-тор кардан нашояд!

ТИЛЛО

Дехқони факире буд, ки тамоми рӯз кор мекард, то қути лоямуте барои ҳуд ва аҳли оилааш пайдо қунад. Дар лаҳ-захои ҳолигӣ ва дамгириаш орзу мекард, ки ҳазинае ёбад ва ўро аз эҳтиё-мандӣ ҳалос қунад.

Боре дар яке аз рӯзҳои гарм мисли одат дар саҳро кор мекард. Ў бисёр ҳаста шуда, зери сояи дарахте нишаст ва ғарқи орзу ҳаёлҳои нек шуд. "Агар Ҳудованд ба ман қувваи сеҳрнок медод ва ман ҳар ҷизе аз ғарқи орзу ҳаёлҳои нек шуда, зери сояи дарахте нишаст ва ғарқи орзу ҳаёлҳои нек шуд".

- Эй дехқон! Ту ҳозир ноили он ҷизе мешавӣ, ки орзу дорӣ! Дастантро ба болои ягон ҷиз гузор ҳамон замон ба тилло табдил мейёбад.

Дехқон ба ғӯшҳои ҳуд бовар намекард. Бо вучуди ин ў дастаншро ба замин дароз намуда, сангчаро ба каф гирифт. Дастан расам нарасам сангча ба тилло соҳиб табдил ёфт. Баъд дехқон дастаншро ба сангни дигаре дароз кардан, ҳам ба тилло мубаддал гашт. Дехқон бисёр ҳурсанд шуд ва ба фикр фурӯ рафт:

- Ман ҳозир ба шаҳр рафта гарду ҷанг ва сангҳоро ба тилло табдил мединам... Баъд замини бисёр меҳарам, дар соҳили баҳр қасри боҳашамат месозам ва дар атрофаш боди калоне барпо мекунам... Ман аспҳои ҳушрӯи тездав ва либосҳои ба танам ҳубу шинам меҳарам...

Хост, ки аз ҷояш ҳезад, аммо аз ҳас-тагӣ, ғурӯснагӣ, беморӣ, ташнагӣ ната-вонист.

- Кани, он ҷизеро, ки пагоҳӣ аз ҳона ба ҳудам овардам, ҳӯрам қарор дод ва ў дастаншро ба тарафи ҳӯрокҳои овардааш дароз намуд, ки дар латтае печонида шуда буданд ва он бугча зери дараҳат буд. Дехқон онро гирифта ба ҳа-ҷон гузошт ва ҳис кард, ки фулуз аст. Ноn ба тилло табдил ёфтааст! Дар ҳал-тача боз пиёз ҳам буд. Дехқон зуд онро ба даст гирифт. Лекин онро ҳам ҳӯрда натавонист, ҷониши пиёз дар пеши ҷаш-маш ба порҷаи тиллои рехташуда табдил ёфт. Дехқон саҳт тарсид. Ҷӣ ҳел ў акнун менӯшад ва меҳӯрад? Дар ин дунё танҳо бо як тиллоҳо ҷо ҳоло ҳа-ҷон мекунад? Охир ў порҷаи аз ин тиллоҳои ба роҳи осон ба даст омадаро истифода набурда ба зуддӣ мурда мера-вад. Дехқон ҷо ҳоло ҳа-ҷон мекунад? Талаба, ки ҳоло ҳам аз ҷой нахеста буд, дастаншро саросема ба ҷайаш бурд. Ин ҳолат аз назари муаллимаш пинҳонамонд. Муаллим ҳуд ба ҳуд гуфт:

Шукри Ҳудо ҳайрият, ки ҳамаи ин дар бедорӣ не, дар ҳоб буд! Ҳуд ба ҳуд гуфт дехқон.

Таҳияи Ҷаҳонгир РУСТАМОШО

- Зан ба суръат гуфт:
- Ҳаргиз!

Бо ҳамин як қалима мардро раҳо кард. Ночор бо қалбе, ки ба шиддат шикаста буд, назди зани савум рафт ва гуфт:

- Ман дар зиндагӣ туро бисёр дӯст доштам, оё дар ин сафар ҳамроҳи ман ҳоҳӣ омад?

Зан гуфт:

- Албатта, ки не! Зиндагӣ дар ин ҷо бисёр ҳуб аст. Ман баъд аз ту меҳоҳам дубора издивоҷ қунам ва бештар ҳуш бошам.

Қалби мард яҳ кард. Марди тоҷир ба зани дувум рӯ овард ва гуфт:

- Ту ҳамеша ба ман қӯмак кардай. Ин бор ҳам ба қӯмакат ниёзи шадиде дорам. Шояд аз ҳамеша бештар, метавонӣ дар марг ҳамроҳи ман бошӣ?

Зан гуфт:

- Ин бор аз дафъоти дигар фарқ до-рад. Ман ниҳоятан метавонам то ғӯристон ҳамроҳи ҷисми бечони ту биёям, аммо на беш...

Гӯё сойиқае ба қалби мард оташ зад. Дар ҳамин ҳин садоҷ ўро ба ҳуд овард:

- Ман бо ту мемонам, ҳар ҷо, ки би-равӣ!

Тоҷир нигаҳаш кард, зани аввал буд,

Антон ЧЕХОВ

(Хикоя)

Иван Петрович Панихидин чун фатилян чарого паст карду ба гүфтөр оғозид, ранг аз рухаш париду садояш ларзид:

- Он шаб, ки арафаи милоди Масех буд - соли як ҳазору ҳаштсаду ҳаштоду севум, дүнёро зулмати тираву пурбиме фаро гирифта буд ва ман аз хонаи яке аз дүстонам, ки акнун фавтидааст, ба манзилам бармегаштам; он что дергоҳ нишаста, мо ҷаласаи иҳзори рух барпо карда будем. Тангӯчӯҳоро, ки мегузаштам, аз чӣ буд, ки ҷароғон набуданд ва тақрибан кӯрмол-кӯрмол қадам мезадам. Ман дар Маскав мезистам, дар наздикии калисои Успения, дар хонаи Трупуфи корманд, яъне дар яке аз маҳаллоти дуруфтодаи Арбат. Вақте мерафтам, андешаву афкорам вазину тираву ғамбор буд...

"Гуруби зиндагият наздик аст... Тавба кун..."

Инҳо таъбироти Спиноза буданд дар он ҷаласа хитоб бар ман, ки мо муваффақ ба иҳзори руҳи* ў шуда будем. Ман дархост намудам, ки тақрор кунад, зерлаълии финҷон суханҳоро на ин ки тақрор кард, балки боз афзуд: "Ҳамин имшаб". Ман ба спиритализм бовар надорам, аммо андешаи марг, ҳатто танҳо ишорае ба он, маро ғамгину навмед мекунад. Марг, ҷанобон, амрест ногузири муқаррар, бо ин вучуд пиromуни он андешидан дар табииати инсон нафратбор аст... Ва акнун, вақте маро навмедин тираву сарде фаро гирифта буд ва қатраҳои борон пеши ҷашмонам ба шиддат печутоб меҳӯрданду бод боло сарам маҳзунона навҳа мекашид ва вақте дар атрофи хеш ҷонзодеро намедидам садои инсонеро намешунидам, вучудам аз як тарси номушахасу ноаён лабрез мешуд. Ман - инсоне, ки ба ҳар гуна ҳаёлти воҳиҳои ҳурофот ҳич эътиқод надорад, шитоб мекардам, метарсидам ба ақиб ё гирду атроф назар андозам. Ба назарам менамуд, ки агар сар бардораму нигоҳе кунам, он гоҳ ҳатман маргро ба сурати шабаҳе ҳоҳам дид.

Панихидин тунд нафаскашиду обнӯшид ва идома дод:

- Ин ваҳшати мубҳам, ки ба шумо ҳам маълум аст, ҳатто то ошёнаи ҷаҳори манзили Трупуф расиданаму дарро күшоданау вориди ҳуҷраи худ шуданам, маро раҳои намекард. Хонаи муҳаққаром торик буд. Даруни буҳориям бод нола мекард ва гӯйё бо илтимос дарҷаи ҳавокашро мезад, то ба гармиҳо роҳаш диханд.

"Агар Спинозаро бовар кунем, - лабҳанд задам ман, - он гоҳ ночор имшаб бояд миёни ин нолаҳо бимирам. Ваҳшатнок аст аммо!"

Гӯриде афрӯҳтам... Галаёни боди шадид бар сақфи хона давид. Нахифно-лишҳо табдил ба ғурришиҳо бадхашмонае шуд. Дар куче пойинтар аз дари нимбози тиреза садо меомад, низ дарҷаи ҳавокаши буҳорӣ бо гиреви маҳзунона фарёди кумак мекашид...

"Дар ҷунин шабе бад аст бесарпаноҳӣ" - андешидам ман.

Аммо ҳоло фурсати уфтодан ба банди ҷунин мулоҳизот набуд. Ҳангоме донаи гӯриди ман шуълаи кабудрангे дардод ва ман ба ҳуҷра назар андоҳтам, манзарае гайринизитору ваҳшатнок намуд... Ҳайфу ҳайф, ки шиддати бод ба гӯриди ман нарасид! Он гоҳ, шояд, ман ҷизе на-медидаам ва мӯйи сарам ҳам ҷиг намешуд. Якбора фарёд қашидам, қадаме сӯи дар задам ва сартопо ваҳшатзадаву навмedu мутаҳайир ҷашмонамро пӯшидам...

Дар миёнҷои ҳуҷра тобуте меистод.

Шуълаи гӯрирд дер напоид, аммо дар ин фурсат ман суроби ин тобутро ба ҷузъиёт дар зеҳн гирифтам... Ман порҷаи зарбоғту гулгуни пурчини раҳшандаашро дидам, шерозаи салиби тилоири барои пӯйи он лилам. Дӯстон, ҷизҳое

ҳаст, ки дар зеҳну хотироти шумо нақш мебанданд, бе ин ки фақат лаҳзае онҳоро диди башад. Мисли ҳамин тобут. Ман фақат як лаҳза онро дидам, аммо банд ба банд ҳама аҷзояш дар ёдам монд. Ин тобути нафаре миёнақад ба бо дарназардоши ранги сурхаш, барои дуҳтари ҷавон буд. Порҷаи зарбоғти гаронқимат, пояҳову дастаҳои нозуки биринҷӣ

- Ҳама ҳикоят аз он мекард, ки мутаваффо сарватмандест.

Бо шасту шитоб аз ҳуҷраи худ фирор кардам ва бе ҳич мулоҳазаву андеша, балки бо ҳэсоси ваҳшату ҳароси тавсифонпозир, аз пиллаҳо сӯи пойин тоҳтам. Долону пиллаҳо зулмат буд, поҳоям ба домани пӯстинам пеҷиданд; ва ман чӣ гуна напаридам гардани худро нашиқастам, воқеъан таъаҷҷубор аст. Ба қӯча ки расидам, ба сутуни таршудаи ҷароғӣ тақи задам ва саъӣ кардам, ором шавам. Қалbam ба гунаи ваҳшатнок метаҳид ва нафасам тангӣ мекард...

Аз аҳли нишаст яке фатиляи ҷароғро баланд карду наздиктар нишаст ба ровии ин достон, ки ў давом дод:

- Агар дар ҳуҷраам сӯҳтор медидаам, дузде ё саги ҳор, таъаҷҷуб намекардам... Таъаҷҷуб ҳам надошт, ки агар сақф фурӯ меомаду фарш тарак медоду деворҳо меуфтоданд... Ин ҳама табиию қобили дарканд. Вале дар ҳуҷраи ман ин тобут аз қуҷо уфтода? Аз қуҷо омада? Тобуте гаронқимату занона, ки маълум аст ба-рои як ашрофдӯҳти ҷавон соҳтаанд, - пас чӣ гуна имкон дорад, ки дар ҳуҷраи ғақи-ронаи як корманди сатҳи паст биофтад? Оё холист ин ё касе доҳилаш ҳаст? Кӣ бошад ин ашрофдӯҳтари бемаҳал азду-нёрафтаву дар ин шаб бо ҷунин булаҷа-бию ваҳшат суи ман ташрифе оварда? А-ҷаб асрори азиятборе!

"Ин чо агар ҷинне набошад, ҳатман ҷинонат-банд" - бар сарам ногоҳ ин фирӯ шульла зад.

Дар банди агару магарҳо раҳгум зада будам. Дар набудани ман дари ҳуҷра қуғл буд ва ҷойи қалидро танҳо дӯстони хеле наздикам медонистанд. Набояд ин тобутро дӯстон оварда бошанд. Ҳамчунин метавон таҳмин зад, ки тобут бо иштироҳи тобуткашҳо ин чо омада. Мешуд, ки дар номи қасон саҳв қунанд, табақаи бино ё шуморай дарро иштироҳи гиранду онро на ба ҷойи таъйиншуда биёвандард. Аммо ин маъмурини тобуткашро кӣ на-медидаам, ки то ҳаққи кори хеш нарӯянанду ё ҳадди ақалл пули ҷой наситонанд, аз ҳуҷра берун наҳоҳанд рафт?

"Марғи маро руҳҳо пешбинӣ карда буданд, - ба ҳуд андешидам. - Боз ҳаминҳо, дар зими, магар тобутамро ҳам фароҳам накарда бошанд!"

Ман, ҷанобон, эътиқоде ба спиритализм надоштаму надорам, вале ҷунин мутобиқати ҳамзамони як воқеъа метавонад ҳатто файласуфери дар як муаммои сарbasta гиҷ кунад.

"Аммо ин ҳама аҳмақона аст, ман худ тарсиям, чун ӯдакон, - ба ҳуљосае омадам. - Ин як фиреби назар буд, на ҷизи дигар! Ман ба хонаам ошуфтаву парешон бозмегаштам, аз ин рӯ, агар аъсоби ранҷури ман тобуте диданд, ҷойи таъаҷҷуб нест... Ҳатман ин як фиреби назар аст! Дигар чӣ ҳам ҳоҳад буд?"

Борон рӯјамро тозиёна мезад ва бод ҳашминона доману қулоҳамро мелар-зонд... Шадидан ҳуңук ҳӯрдаму тар шудам. Мебояст ба ҷои равам, аммо... қуҷо? Ба хона бозгаштан - яъне рисқ кардану дубора тобут дидан, ки тавону маҷоли дидорашро надоштам. Ман, ки давру барон ҷонзоде набуд, садои одамеро ҳам намешунидам ва бо ин тобут, ки иҳтимол ҷанозае доҳилаш меҳобид, агар тани таҳно мемондам, шояд ақлу идрокамро аз даст медодам. Ва низ дар қӯҷаву зери борони сел мондан ҳам гайриимонк буд.

Тасмим гирифтам, ки назди дӯстам Улкоюғи, ки бъайдан, ҷунонҳои дард, ҳудро бо гулӯла қушт, бираваму шабро гузаронам. Ў дар яке аз ҳуҷраҳои босон мебошад, ҳоло ба ҳона дароям, дар гузароҳи Мертово, мезист.

Панихидин ҷаҳори арақи сардеро, ки бар ҷаҳори тираш дамида буданд, пок карду оҳи сангине қашид, қиссаашро давом дод:

- Дӯстамро дар манзilaш наёфтам. Ҷун дарашро задаму пай бурдам, ки дар хона нест, аз сардарӣ даст-даст карда,

ШАБИ ВАҲШАТНОК

- Як тобут, тобути воқеъӣ! - ҳаставу беҳо боло пилла нишаста гуфт доктор.

- Ман тарсу нестам, аммо ҳатто шайтон ҳам пас аз ҷаласаи иҳзори рӯҳ агар дар торикиҳо ба тобут бархурад, ҳоҳад тарсид!

Парешону пурлакнат аз тобутҳои дидам ба доктор гуфтам...

Як лаҳза ба ҳамдигар нигаристем, бо ҷашмони барҷаста аз қосаҳона ва даҳонҳои аз ҳайрат воз. Онҳо, то бо-вар кунем, ки дар ваҳм напечидаем, ҳамдигарро туруқидем.

- Ҳардуюмон иҳсоси дард кардем, - гуфт доктор, - яъне ҳич кӣ аз мобошт ва ҳамдигарро ҳам хоб намебинем. Яъне тобутҳо, ин тобут ману он тобутҳои шумо, фиреби назар нестанд, воқеъиянд. Акнун, ҳазратам, чӣ коре бояд кард?

Як савати тамом дар пилла сард истода, наметавонистем аз вартаи ҳадсус гумон вораҳем, шадидан ҳуңук ҳӯрдем ва қарорамон шуд, ки ин тарси бузди-лонаро дур биронем ва ходимро аз мобошт ҳамроҳаш ба ҳуҷраи доктор равем. Ва ҷунин кардем. Ба хона даромадем шамъ гирондем ва дуруст тобутро дидем, бо қимҳои сафеду рӯпӯшшуда бо пӯпакҳои ҳӯшҳои тилой. Ҳодим муттақиён салиб қашид.

- Ҳоло метавонем ғаҳмид, - гуфт доктор рангпаридаву саропо ларzon, - ки ин тобут ё ҳолӣ аст ё... сокине дошта бошад?

Пас аз таъаммули зиёду ҳаросу дудилагӣ, ки қобили дарк буд, доктор ҳам шуд ва дандонҳояшро аз тарсу интизорӣ ба ҳам сонда, сарпӯши тобутро барошт. Мо ба тобут нигаристем ва...

Тобут ҳолӣ буд...

Ҷанозае дар он набуд, вале ба ҷои он нома бо ин мазмун ёфтам:

"Погостуфи азиз! Ту ҳабар дорӣ, ки қорҳои ҳусури ман ба шиддат нузул кардаанд. Қарз аз сараш меборад. Фардо ё пасфардо барои номнависии амволи ў ҳоҳанд омад ва ин ба таври қатъӣ ҳонаводадару ҳудамро, ҳатто обрӯи ҳайсиятамонро, ки барои ман азизтар аз ҳар ҷизест, маҳв мекунад. Дириз ҳонаводагӣ нишастему тасмим гирифтем, ки ашёи гаронқиматамонро пинҳон кунем. Чун тамоми дорои ҳу-сураро тобут ташкил мекунад (медионӣ, ки ў стон тобутсоз аст, дар шаҳр беназир), аз ин рӯ тасмим гирифтем, ки беҳтарин тобутҳоро пинҳон кунем. Ман аз ту, чун як дӯстам, таманно мекунам, ки кумакам кунӣ, ноҷин до-роиҳои мову ҳайсияти мо шавӣ. Ба умедини он ки дар ҳифзу ҳимояи амволи мӯрӯнӣ ҳамонӣ ҳоҳӣ кард, бароят, дӯсти мөхрабон, як тобут мефиристам ва ҳоҳиши мондам, то вақте хостам, пинҳонаш кунюн ҳигояш дорӣ. Бе кумаки ёру ошно мобуд ҳоҳем шуд. Ҳемдворам, ки ин ҳоҳиши моро радд ҳаҳоҳанд. Ҳаҳусу қи тобут пеши ҳафтас беш наҳоҳад монд. Ба ҳамаи онҳое, ки ман аз дӯстони воқеъӣ мешуморам, як-як тобут фиристодам ва ба қаромату шароғати онҳо умед мебандам. Дӯстдори ту Иван Челюстин".

Пас аз ин то се моҳ ман аз нороҳатии асабӣ дар ҳуҷраи сардам, аммо дӯсти мөхрабон, як тобут мефиристам ва ҳоҳиши мондам, то вақте хостам, пинҳонаш кунюн ҳигояш дорӣ. Бе кумаки ёру ошно мобуд ҳоҳем шуд. Ҳемдворам, ки ин ҳоҳиши моро радд ҳаҳоҳанд. Ҳаҳусу қи тобут пеши ҳафтас беш наҳоҳад монд. Ба ҳамаи онҳое, ки ман аз дӯстони воқеъӣ мешуморам, як-як тобут фиристодам ва ба қаромату шароғати онҳо умед мебандам. Дӯстдори ту Иван Челюстин".

Пас аз ин то се моҳ ман аз нороҳатии асабӣ дар ҳуҷраи сардам, аммо дӯсти мөхрабон, як тобут мефиристам ва ҳоҳиши мондам, то вақте хостам, пинҳонаш кунюн ҳигояш дорӣ. Бе кумаки ёру ошно мобуд ҳоҳем шуд. Ҳемдворам, ки ин ҳоҳиши моро радд ҳаҳоҳанд. Ҳаҳусу қи тобут пеши ҳафтас беш наҳоҳад монд. Ба ҳамаи онҳое, ки ман аз дӯстони воқеъӣ мешуморам, як-як тобут фиристодам ва ба қаромату шароғати онҳо умед мебандам. Дӯстдори ту Иван Челюстин".

*Иҳзори рӯҳ ё спиритализм як ҷаласаест, ки барои иртибот бо рӯҳи мурдагон ташкил қунанд. Ин маросим бо тарзҳои ашёи гунонгун (шамъу таҳтаву табаку лаъӣ...) барпо карда мешавад ва ширкатдорон саъӣ мекунанд аз рӯҳи рафтагон пайғоме бишнаванд ё онро бийинанд; ин чо гӯйё зерлаълии финҷон ба қаҳрамони ҳикоя посух додааст. Ҳоҳиран ин як амали ҳурофотист, ки Антон Чехов дар ин ҳикоя ба боди танзи шадид қашидааст -тарҷумон.

Баргардони О. Шакурзода

АКБАРОВ РАҲМАТ ИНСОНИ ОРОМ-БАХШИ ДЎСТОНӢ БУД

Ислом ГУЛОМОВ, доктори илмҳои педагогӣ, профессор, Ходими шонстаи маорифи ҶТ

БА ЁДБУДИ 80-СОЛАГИИ ЗОДРӮЗИ ШОДРАВОН ПРОФЕССОР РАҲМАТ АКБАРОВ

Исму насаби ўро бо дигар тарз ҳам ифода карда метавонем: Акбарӣ-инсони кабир, Раҳмат-дилсӯзу меҳрубон, яъне инсони бузурги дилсузу меҳрубон. Дарвоқеъ, ўдар маъни некоҳӣ ва таваҷҷӯҳаш ба фарзандон, хешу табор, шогирдон, ҳамкорон ва аспирантон марди оромбахш (таскиндиганда) буд. Мо зиёда аз 60 сол дўсту рафиқ будем. Ин муддати кам нест; як умри одамист. Давраи донишҷӯйиамон қариб ҳамҷоя гузашт. Ўбо Куган Изатуллоеву Шарифов Ҷумъа, Ҳошимову Ҳазратқулов як курс аз ман боло илм меомӯхтанд. Ҳамаи аҳли гурӯҳ хубу аъло меҳонд, vale дар байни онҳо Акбаров Р. бо қобилият ва зеҳни худододаш фарқ мекард. Ёд дорам ба мо аз амалияи "Алгебраи олий" Л. Токарева ва аз "Геометрии анализик" Чиликина М. дарс мегуфтанд. Онҳо пайваста аз қобилият ва истедоди баланди ўситоиш мекарданд. Декани факултет Султонов Мирзо ўро намунаи донишҷӯён ном мегирифт.

Бесабаб набуд, ки ҷидду ҷаҳди Р. Акбаровро дар хониш ба назар гирфта, ўро дар курси 2-юм ба стипендиюи Сталини пешбарӣ намуда буданд. Ман ба ин мақоми ўфаҳр мекардам. Акбаров Р. ҳасадхӯр набуд. Соли 1960 вақте ки бандар дар курси 3-юм сазовори стипендиюи Ленини гаштам, ў аввалин шуда маро табрик намуд ва ба Душанбе ба Донишкада давлатии омӯзгории Т.Г. Шевченко ба наздам омад. Дўстисту рафоқат ҳам дар ҳамин гуна лаҳзаҳо зоҳир мегардад. Ҳамин гуна хислат дошт Акбаров!

Зимистони соли 1959 барвақт фаро расид. Бойгарии чумхурӣ - пахта зери барф монд. Ман, Акбаров Р. ва дигар ҷавонон-камсомолони бояйрати донишкадаи Қӯлоб ба даъвати ҳизби коммунист ба дехаи Зиракӣ ба кӯракчинӣ сафарбар шудем. Ҳар рӯз 1000 то 1100 кг кӯрак меғундоштем. Тамоми майдони назди донишкада пур аз кӯрак буд. Ҳамон сол ҳардӯямон бо мукофоти Ҳукуматӣ - Ифтихорномаи Президуми Шӯрои Олии ҶШС Тоҷикистон сазовори гаштем.

Баъди ҳатми донишкада тақдир моро ду сол аз ҳамдигар ҷудо кард. Ман соли 1964 ва ў соли 1965 ба донишкада ба кор омадем. Ноома-

диҳою комёбиҳои корию илмии фаъолиятамонро бо ҳам дидем. Акбаров Р. то охирин умр дар як ҷойдар ҳамин боргоҳи барояш муқаддас кор карда, ба ҳамаи дараҷаҳои илмӣ соҳиб гашт.

Акнун ҷанд сухан дар бораи сифатҳои инсонии Акбаров Р. ў асосан мулоимтабиат буд. Фазаболудии ўро кам мушоҳида кардам. Суҳанони ҳамкоронро бодиқкат ва бо тамкин гӯш мекард. Наздиқонро моддӣ ва маънавӣ дастгирӣ менаਮуд. Аз душвориҳои ҳаёт ҳарф нағизад, аз ноумедиҳо даҳон нағизад, аз ҷониҳои ҳаёт ҳарф нағизад. Бадгӯро дар ҳаққи касе раво нағизад. Ба ў ҳамҷоя кор кардан хело осон буд. Ҳангоми деканини бандар ва ҷониши декан кор кар-

писандӣ надошт. Ба ёдам меояд: яке аз дўстонаш ўро ранҷонид. Баъди гузаштани лаҳзае ба ў фаҳмонид: маълум ки дилат ба дўстат нест, пас ҷаро бадномгари ману дўстат мешавӣ -ту!

Бадгӯро шунидан намехост. Ҳулас, инсони неку хоккор буд Акбаров Р.

Ў мактаби илмии хешро созмон дод, ба шогирдон (Ҳидиров, Каримова Н., Ҷураев Н., Гуломов Ҷ. ва дигарон) падари илмӣ шуд. Ҳамчун роҳбари илмӣ ба онҳо дўстона ва бо эътиомд муносибат мекард.

Муносибати ман ҳам дар зиндагии муқаррарӣ ва ҳам дар самти илм бо Акбаров Р. ҳамеша боиси хурсандии ман мегардид. Поёни

базмҳои туёнаи хонаводai ман бо ҳаракатҳои нозуку дилписанди ў ба итмон мерасид. Вақте ки камина дар ВАК-и СССР унвони профессориро ҳимоя карда омадам, ў аввалин шуда дар қатори Каримов С.К. бо ин унвон табрик намуда, дастамро фишурд ва оғарин гуфт.

Ў меҳост, ки формулалаҳои солҳои охир дар соҳаи алгебра маълум намудаамро ҷамъбаст нағизад. Ба академик Михаилов Г. низ маро муарифӣ кард. Ана ҳамин хел дўст ва рафиқи нек буд Акбаров Р.!

Умуман, бисёр нозукиҳои муносибати инсониро аз ў омӯхтан мумкин буд.

Ба ман ҳуш меомад, ки ҳар сол китобҳои қалонҷаҷми ў доир ба таҳлили математика нашр мешуданд ва ҳатман нусхаеро аз онҳо ба ман тӯхфа менамуд. Ҳамон солҳо Акбаров Р. ба ман аз қасалии дил ва тазиқ (вазнин)-ҳои рӯҳӣ шикоят мекард. Дар омади гап аз корҳои нави илмӣ сухан меронд. Шояд ҳамон таъсири қасалии дил бошад, ки ў дар ҳар боби китобҳои дарсӣ ва илмиаш қӯшиш мекард, ки математика бо дин мувоса (дар созиш) бошад.

Дар ҳақиқат, тақдир барои Акбаров Р. бо тарзи худ амр кард. Ба беморхона рафта, ҳоли ўро вазнин дарёфтам, vale андеша нағизад, ки ўро охирин бор зинда мебинам. Бо изтироби рӯҳӣ дўсти бисёр самимиамро ба ёд оварда, аз нав ва боз аз нав китобҳои ўро, ки ба ман баҳшидааст, варақ зада, аз як тараф ғамгин мешавам, ки дар байни мо донишманди бузург, устоди ғамхор ва дўсти маҳбуб нест, аз тарафи дигар мо ифтихормандиро эҳсос мекунем, ки ў баъди худ мактаби илмиашро боқӣ гузошт, хешро дар китобҳояш абадӣ гардонд, ки барои тадқиқотчиён ва шогирдон ҳамчун раҳнамо солиёни зиёд хизмат ҳоҳад кард.

Дўстам Акбаров Р. дар хотираам абадӣ бо ман аст.

ДУРДОНАҲОИ БУЗУРГОН

Вичдон - қонуни қонунҳост.

А. Ламартин

XXXX

Муаллим инсонро ташаккул мединад.

М. М. Калинин

XXXX

Муаллимӣ ҳунарест оливу начиб.

Л. Н. Толстой

XXXX

Мояни ифтихори муаллим талабагон - донаҳои кишташ мебошад.

Д. И. Менделеев

XXXX

Инсон бе санъату маърифат инсон нест. Агар аз санъат маҳрум бошад, гӯё, ки дил надорад, агар маърифаташ набошад, гӯё, ки мағз надорад.

Бобоҷон Faфуров

XXXX

Пайдоши рушди илм, санъат ва ҳунар ба эҳтиёҷот ва талаботи одамон вобаста аст.

Демокрит

XXXX

Агар Ҳудо набошад, анҷоми ҳаркорераво ҳоҳад буд.

Достоевский

XXXX

Ба ҳамаи оламон имконияти бузург даст медиҳад, vale аксари одамон фаҳмида наметавонанд, ки бо он рӯ ба рӯ шудаанд.

У. Даннинг

XXXX

Тақдиратонро ба дасти худ гиред, дар акси ҳол оноро нафари дигар ба даст мегирад.

Ноел Тичи

XXXX

Агар ҷизеро тасавур кардан тавонӣ, онро ба ҷо оварда ҳам метавонӣ.

Эйншtein

XXXX

Инсон қобилияташро замоне мефаҳмад, ки барои истифода бурданӣ он азм намояд.

Сенекаи хурдӣ

XXXX

Зиндадилӣ на танҳо нишонаи солимист, он инчунин воситаи аз ҳама муассири пешгири намудани ҳамаи бемориҳост.

С. Смайлс

XXXX

Шогирдон пайрави он устоде мегарданӣ, ки ў ба онҳо роҳ нишон медиҳад, vale пайрави он устоде намешаванд, ки ў танҳо ҳатоҳояшонро нишон медиҳад.

Квинтилиан

XXXX

Пул ҷенаки муваффақияти иҷтимоӣ мебошад.

Д. Клейсон

XXXX

Агар ҳоҳед, ки ақлатон дурусттар кор кунад, аз ҳоли тани худ боҳабар бошад.

Р. Декарт

XXXX

Гуфтан мумкин аст, ки ҳар як одам бо вуҷуди хориқулиро будана, дар тӯли ҳаёташ аз миллиард ҳатто як ҳиссаи имконияти мағазашро пурра истифода намебарад.

Н. Дурбинин

XXXX

Усули ягонаи фаҳмидани ягон ҷизкоре кардан аст.

Б. Шоу

XXXX

Одам дар он кор комёб мегардад, ки агар ба нерӯи худаш эътиомд дошта бошад.

А. Фейербах

XXXX

Одами тавоно худашро айбдор медонад, одами нотавон дигаронро.

Конфутсий

XXXX

Барои одаме, ки ҳоҳиши расидан ба ягон мақсадро дорад, ягон монеа садди роҳаш намегардад.

Миррабо

MERCEDES-BENZ - РО ЧАРО ЗАНОНА МЕГЎЯНД?

Ҳамагон орзӯ мекунанд, ки соҳиби мошин, хонаву дар ва зиндагии осоишта бошанд, аммо ин на ба ҳамагон мусассар мегардад. Солҳои пеш зиндагӣ барои тамоми ҳалқои ҷаҳон мушкил буд, чунки барои зиндагии арзандар кардан шароитҳо фароҳам набуданд. Имрӯз чӣ? Бо пешрафти соҳаи техникуму технология ва муосиркунонии ҷомеаи ҷаҳонӣ, имрӯзҳо тамоми шароитҳо барои зиндагии осоишта фароҳам оварда шудаанд. Маҳз техникуму технология мебошад, ки ҳамагон аз онҳо истифода менамоянд кори ҳудро осон мекунанд. Яке аз техникаҳое, ки дар ҳақиқат барои тамоми сайёра зарур аст, нақлиёт ба ҳисоб меравад. Баъд аз он ки дар ҷомеаи ҷаҳонӣ нақлиётӣ пайдо шуд, зиндагии мардум боз ҳам беҳтар ва талаботашон ба навъҳои гуногуни нақлиётҳо зиёд шудан гирифт. Дар ин сатҳ ширкатҳои нақлиётбарорӣ кӯшиш мекарданд, ки яке аз дигаре беҳтарин нақлиётро пешниҳоди бозори ҷаҳонӣ менамоянд. Ширкати "Mercedes-Benz" аз ҷумла ширкатҳоест, ки вобаста ба талабу завқи мардум нақлиётҳои босифату замонавиро пешниҳоди бозори ҷаҳонӣ менамояд. Дар ин ҷо мөхор Шуморо бо якчанд факти ҷолиби ин ширкат ошно намоем.

Ширкати Mercedes-Benz таърихи бою

дуру дароз дорад. Ин ширкатро асосан Карл Бенз дар якчоягӣ бо Готлиб Даймлер ва Вилгелм Майбах дар шаҳри Штутгартி Олмон ташкил намудаанд. Карл Бенз яке аз нафаронест, ки аввалин автомобилро дар ҷаҳон иҳтиро кардааст.

Логотипи Mercedes-Benz ҷунин матьнондорад, ки ин ширкат на таҳо нақлиётӣ, балки ҳаволайму дигар механизми зеризаминигу ҳавоӣ низ месозад. Яъне ситораи се самта дар логотипи ҷунин нақлиётҳо ифодай он аст, ки ширкат дар се самт заминӣ, обӣ ва ҳавоӣ техника истеҳсол мекунад.

Аввалин маротиба таҷҳизотҳои беҳтарӣ аз ҷумла онҳо, ки дар садамаҳои нақлиётӣ кӯмак мерасонанд, дар нақлиётҳои ин ширкат наасб шудааст.

Мерседес калонтарин ширкати нақлиётбарорӣ дар ҷаҳон ба ҳисоб меравад.

Бисёриҳо мегӯянд, ки Мерседес ин номи занона аст. Аслаш ин аст, ки сафир австро-венгрияӣ - Эмил Еллинек сармоягузорӣ ин ширкат мешавад ва яку якора дар бозори ҷаҳонӣ ширкат нуғузӣ баланддеро соҳиб мегардад. Эмил Еллинек як дуҳтарчаре бо номи Адриана Мануэла Рамона Еллинек доштааст ва аз сабаби дарозии номаш ўро дар хона Мерседес мегуфтаанд. Маҳз барои нуғузӣ ширкатро баланд бардоштани Эмил Еллинек номи ширкатро ҷунин мегузоранд.

Номи ширкатро ба файр аз "Mercedes-Benz" инчунин, "Daimler-Benz" низ мегӯянд.

Аввалин нақлиётӣ ин ширкат бо номи Mercedes-Benz G3a соҳта шуда, соли 1929 пешниҳоди бозор гардидааст.

ЧАНД ДАЛЕЛИ АЧИБИ ОЛМОН

Дар бораи Олмон чӣ медонед? Мехоҳед аз фактҳои ачиби ин давлат оғаҳ шавед. Пас, ин мавод барои шумост.

Дар Олмон дар рӯзи якшанбе тамоми мағозаҳо ба ҷуз аз нуқтаҳои фурӯши сӯзишворӣ кор намекунанд? Ин рӯзро ҳамагон бо истироҳат мегузаронанд.

Нӯшокии беҳтарини Олмон "Фанта" ба ҳисоб меравад, ки маҳсусан ин нӯшокӣ дар ин давлат пайдо шудааст.

Бо забони олмонӣ дар тамоми сайёра қариб 105 млн одам сӯҳбат мекунад.

Олмон аз ҷиҳати истеҳсоли "пиво" - "оби ҷав" дар ҷаҳон мавқеи дуюмро ишғол мекунад. Дар сарҳати ин рӯйхат Ирландия қарор дорад.

Дар Олмон қисмати зиёди ронандагоҳо такӣ аз нақлиётҳо истеҳсолнашуда ширкати Мерседес истифода мебаранд. инчунин қариб тамоми нақлиётҳо

ти остифоданамудаи кормандони амнияти ин давлатро нақлиётҳои ширкати Мерседес ташкил медиҳад.

9-уми ноябр дар Олмон барои мардумаш бисёр рӯзи муқаддас ба шумор мераవад, чунки дар ин рӯз аниқтараш 9-уми ноября соли 1918 давлат ҷумҳурӣ Ҷълон шудааст ва ҳамчунин дар соли 1989 дар ин рӯз девори Берлин аз байн раftaast.

Машҳуртарин намуди варзиш дар Олмон футбол ба ҳисоб меравад.

Номи Мюллери дар Олмон бисёр маъруф гардидааст. Дар ин давлат зиёда аз 320 ҳазор қас зиндагӣ мекунанд, ки нарабашон Мюллери аст.

Аввалин маротиба китоби ҷонӣ дар Олмон пайдо шудааст, ки Библия ном дошта, аз 42 саҳифа иборат будааст. Инчунин мовшинаи ҷонӣ низ бори аввал аз тарафи Иоган Хүтенберги олмонӣ иҳтиро шудааст.

Дар Бразилия соҳиле мавҷуд аст, ки "Змейни" ном дорад ва аз ҳама бештари морҳои ҷаҳон дар ин ҷо диде мешаванд. Ба ҳисоби миёна дар як метри квадратӣ як мор дар ин минтақа рост меояд.

ДАР БОРАИ МОР ЧИҲО МЕДОНЕД?

Бисёриҳо майли тамошои барномаҳои олами ҳайвонотро доранд, вале аксари дигарон аз ҳароси зиёд аз тамошои ҷунин барномаҳо даст мекашанд. Олами ҳайвонот дар ҳақиқат оламест, ки дар он тамоми зиндагии ҳайвонот ба қулӣ тасвир ёфтааст. Ҳама гуна ҳайвонот, ҳазандарҳо, даррандаҳо, паррандаҳо, ки имрӯз дар бисёр минтақаҳои олам умр ба сар мебаранд ба ҳуд зарару фоида ва ачибияtero доро мебошанд.

Мор - аз шунидани ин ном қариб ҳамагон ҳарос мекунанд агар ин ҳазандаро бинанд бисёриҳо ҳушашон аз сарашон мепаранд, ҷони аз ҳавфи доштаи ўр дар ҳаросанд. Бале, мор ҳазандар мебошад, ки бо як нигоҳи ачиби ҳуд ҳуши аксари ятро аз сар мепаронад. Бисёриҳо морро ҳамчун ҳазандар қушандар мөхисобанд. Дар бораи ин ҳазандар бисёр ачибиятҳо аст, ки мо ҳоло шуморо бо якчанд фактиҳо ачиби ин ҳазандар шинон ҳоҳем кард.

Ба ҷуз Антарктида ва Зеландия Навдигар дар тамоми минтақаҳои сайёра навъҳои гуногуни ин ҳазандар мавҷуд аст. Аз ҷумла дар ноҳияҳои кӯҳии мамалакати мо низ бештар дар фасли гармо мардум бо ин ҳазандар вомехӯранд.

Андозаи морҳо гуногун аст. Онҳо аз 10 см сар карда, ба ҳисоби миёна то 9 метр дарозӣ доранд.

Дар рӯйи замин наздикии 3400 намуди мор мавҷуд аст.

Яке аз намуди морҳо-ин политсефалия ном дорад, ки баъзан вақт наслаш бо ду сар тавлид мешавад. Ин гуна морҳо ба ҳуд зиндагии ачиборо доро мебошанд ва ҳеч гоҳ аз даҳони яқдигар луқмаро гирифта намехӯранд.

Мамбии сиёҳ яке аз намуди ҳатарноктарини мор нисбати инсон ба ҳисоб меравад. Дар ҳолати ҳуҷум ба инсон дар муддати 45 дақиқа заҳри ў метавонад инсонро ба ҳалокат расонад ва ё инсон хотираашро аз даст дихад.

Дар Бразилия соҳиле мавҷуд аст, ки "Змейни" ном дорад ва аз ҳама бештари морҳои ҷаҳон дар ин ҷо диде мешаванд. Ба ҳисоби миёна дар як метри квадратӣ як мор дар ин минтақа рост меояд.

Аз намудҳои мор бештар анакондаи сабз дарозтар ва вазнинтар мешавад. Ба ҳисоби миёна ин навъни морҳо то 9 метр дароз дар ва то 227 кг вазнин мешаванд. Ин навъни моронро бештар дар ҷангалзорҳои Америки Ҷанубӣ диде мешаванд.

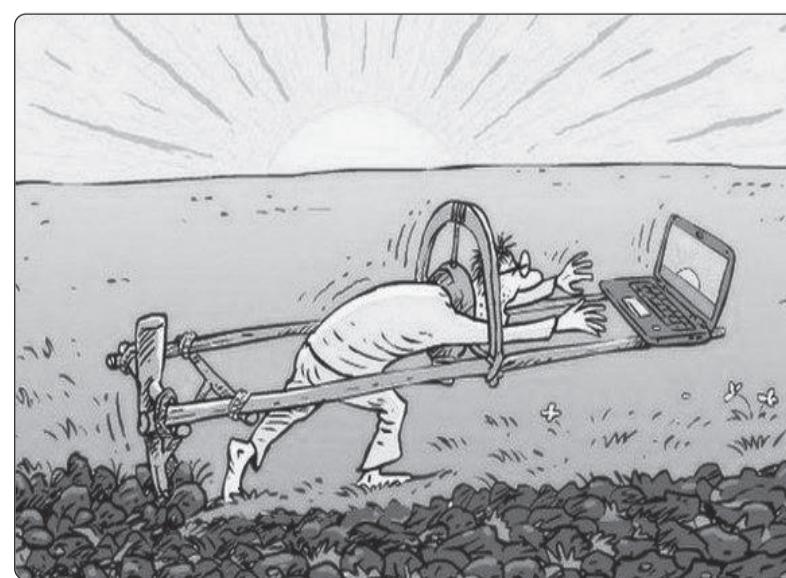
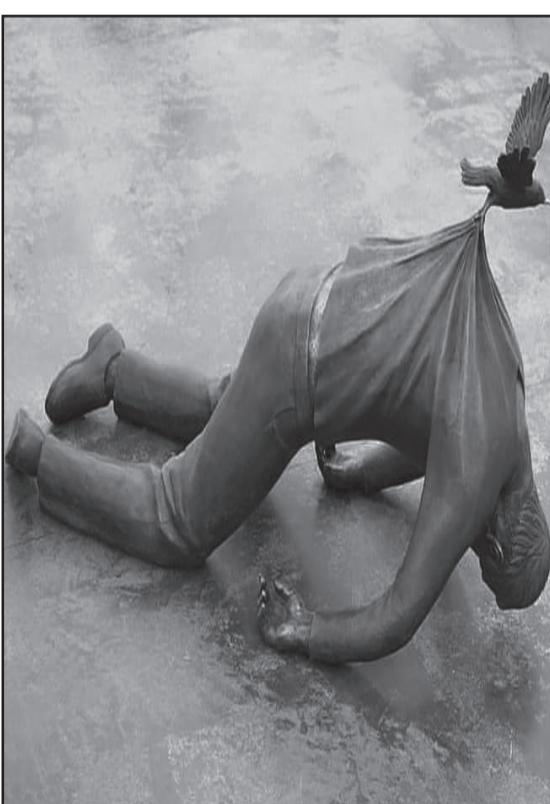
Тайпани гарбӣ - ин як навъни морест, ки то ҳол заҳри ҳеч море ба заҳри ў аз ҷиҳати қувватнокӣ баробар шуда наметавонад. Ин мор бештар дар Австралия диде мешавад. Гарчанде ин хурд ҳам бошад, аммо як қатра заҳраш имкони қуштани 100 одаими солимро доро мебошад.

Оё медонистед, ки морҳо низ парвоз мекунанд? Дар ҳақиқат миёни навъҳои морон навъни море ҳаст, ки дар як парвоз имкон дорад то ба баландии 100 метр парвоз қунад. Ин навъни моронро бештар дар Осиёи Ҷанубӣ воҳӯрдан мумкин.

Аксарияти морҳо имкони то ду сол бе ҳурӯк зиндагӣ карданро доро мебошанд. Организми онҳо ба ин мутобиқ мебошад.

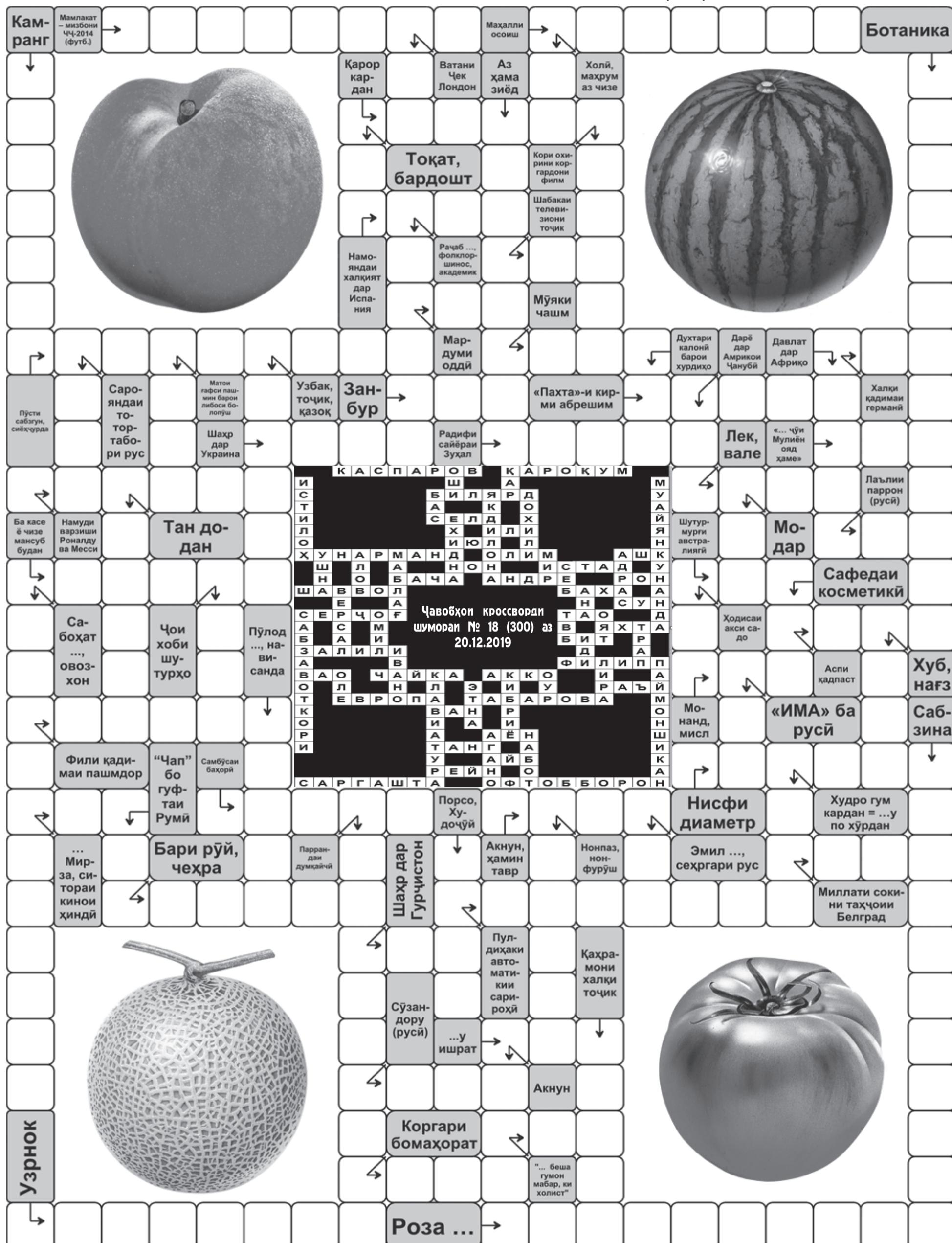
Дар ҳақиқат тамоми ҳазандарҳои парранд авуҷоноте, ки дар рӯйи замин мавҷуданд, ба ҳардум ҳам зарар ва ҳам фоидаовар мебошанд. Инсон новобаста аз ҳама, бояд ҳудро аз тамоми намуди ҷонварон ҳимоят қунад, зеро саломатии ҳар қас дар дасти ҳудаш мебошад.

АКСҲОИ ГҮЁ

Ба кроссворди шумораи гузашта 1 нафар хонанда қавоб пешниҳод кард:
Раҳматов Мұхаммаджон (22.12.2019, соати 14:48, бехато). Аз ин рү, Раҳматов

метавонад ба идораи рўзнома ташриф биоварад.
Мўҳлами қабули қавобҳои кроссворди мазкур то 2.01.2020
муайян шудааст.

ДИҚҚАТ!

ХОНАНДАЕ, КИ ПЕШ АЗ ҲАМА КРОССВОРДРО БЕХАТО ПУР КАРДА, БА ИДОРАИ РЎЗНОМА ПЕШНИҲОД МЕКУНАД, БО МУКОФОТИ ПУПӢ
ДАР ҲАЦМИ 200 СОМОНӢ ҚАДРДОНӢ КАРДА МЕШАВАД.

Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат
Эмомали Раҳмон:
Мо дар оянда низ ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла ғамхорӣ
дар ҳаққи гурӯҳҳои осебазири аҳолӣ, дар навбати аввал, ятимону
маъюбон, шахсони бесаробонмандаву эҳтиёҷманд ва нафақаҳӯрону
сobiқадоронро аз ҷумлаи вазифаҳои муҳимтарини худ мешуморем.
(Az Paём ба Maҷlisi Oli). www.khovar.tj

ПАЙГОМ

Рӯзи 26-юми декабри соли 2019 саромӯзгори кафедраи забони тоҷикӣ бо ме-
тодикаи таълими они Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ
МИРЗОРАҲМАТОВА ГУЛНОРА МИРАЛИЕВНА рисолаи номзадии худро дар мав-
зӯи "Рӯзгор ва осори Мирзо Қадам" аз рӯи ихтисоси 10.01.01-Аадабиёти тоҷик
дар Шӯрои ҳимояи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Сад-
ридин Айнӣ зери роҳбарии доктори илмҳои филологӣ, профессор Икромов
Искандар бомувафғаият дифӯз намуд.

Раёсати донишгоҳ ин комёбии илмиро ба муҳаққиқ ва роҳбари илмиаш
сидқан табрик намуда, дар корҳои минбаъдаашон бурдбориҳо таманно до-
рад.

ЧОРШАНБЕ АЛОВАТОВ ДАР ОЗМУНИ CENTRAL ASIA'S GOT

Чоршанбе Аловатов, овозхони ҷавони тоҷик, нахустин голиби мут-
лақи озмуни нахустини Central Asia's Got Talent гардида в 10 ми-
лон танған қазоқӣ, баробар ба беш аз 26 ҳазор доллар ҷоизаи асосии
озмуниро соҳибӣ кард. Пирӯзии ўдар пайи овоздиҳии сокинони ҷаҳор
ҷумҳурии Осиёи Марказӣ ба даст омад.

Чоршанбе Аловатов яке аз 12 иш-
тироқдори даври ниҳоии Central Asia's Got Talent ва намояндаи яго-
наи Тоҷикистон дар даври охирин

буд. Маросим рӯзи якшанбе, 22-юми
декабр дар шаҳри Нурсултони Қазо-
қистон баргузор гардида.

Яке аз даҳҳо ҳазор нафар ҳаводо-
рони сурӯҳои ўззоси гуворои шо-
дии ифтиҳори худро дар шабакаи
Facebook мухтасар ҷунин баён дош-
тааст: "Якшанбе Чоршанбе шуд!".
Бале, дирӯз ҳама номи Чоршанберо
дар забон ва дар қалбу хотир дош-
танд, фазоро гӯё номи Чоршанбе пур
карда буд.

Чоршанбе Аловатов дар даври
ниҳоӣ таронаero аввал ба забони

итолиёй ва сипас тоҷикӣ иҷро
кард. Вай дар даврҳои гузашта та-
ронai "Агар он турки шерозӣ"-и
Далер Назаров ва "Акрамҷон"-и
Муборакшоҳо ҳонда, мавриди си-
тоши доварону тамошобинон
қарор гирифта буд.

Чоршанбе 21-сола ва писари
Хунарпешаи ҳалқии Тоҷикистон, до-
рандан Ҷоизаи давлатии ба номи Аб-
ӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, фалаксаори машҳ-
ур Ақназар Аловатов буда, дар шаҳ-
ри Хоруги вилояти Бадаҳшон ба дунё
омадааст ва дар Ҷуҷанбе ба камол ра-
сидааст. Қаблан иштироқдори озму-
ни "Овози тиллоӣ" ва "Парвин" дар
Тоҷикистон буд.

Озмуни байнамилалии Central
Asia's Got Talent дар даҳҳо қишивари
дунё баргузор шудааст. Имсол ин оз-
мун бори аввал дар минтақаи Осиёи
Марказӣ баргузор шуд. Дар ин озмуни
аз ҷаҳор қишивар довталафони зиёде
иштироқ карда, ҳунару тавононҳои
худро ба намоиш гузоштаанд. Аз Тоҷи-
кистон дар ин озмуни афроди алоҳида
ва инчунин гӯруҳи рақсии "Падид" -
иштироқ карданда.

АМИТ "Ховар"

Файзи Ашӯр

КИТОБ

Ишқи китоб фурсати хобам намедиҳад,
Ҷуз тарки хоб ишқи китобам намедиҳад,

Шӯре, ки аз китоб маро мерасад ба дил,
Ширинии шаробу кабобам намедиҳад.

Волотар аз китоб дар ин даҳр чист, нест,
Чун нест, ҳеч бандо ҷавобам намедиҳад.

Ҳам дӯст, ҳам бародару ҳам ҳаст қиблагоҳ,
Вақте ба ҷуз масолеҳи нобам намедиҳад.

Ҳар бастани ду боли парастуи ҷилди он
Ҷуз ҳасрате ба ҷони ҳаробам намедиҳад.

Ҳар ҷо китоб ҳаст, макони муқаддас аст,
Сайраш ҳамеша гайри савобам намедиҳад.

Илҳом аз озмуни ҷумҳурияни
"Фурӯғи субҳи доноӣ..."

Қоматкашида дар сафам аз ў чу ў ба раф,
Ҳаргиз китоб дарси никӯбам намедиҳад.

Шерозаҳои зарҳалии қобсураташ
Афсурдагӣ чу сирати қобам намедиҳад.

Хуршеди пандҳои нависандай китоб
Нуре диҳад, ки моҳу шаҳобам намедиҳад.

Ҳатто садои хиш-хиши ҳар гардиши суҳиф
Кайфе диҳад, ки ҷангу рубобам намедиҳад.

Роҳи шикасти гардани ҷаҳл аст бо китоб,
Ҳарҷанд тири дору танобам намедиҳад.

Коре ба гайри ҳондани бисёр дар ҳаёт
Бар ҷоҳилон ҳуқуқи хитобам намедиҳад.

То ғамшарики аҳли китобам дар ин ҷаҳон,
Дар он ҷаҳон ҳудой азобам намедиҳад.

МУАССИС:
донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абӯабдуллоҳи
Рӯдакӣ

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:

АБДУЛЛО ҲАБИБУЛЛО,
доктори илмҳои физика ва
математика, профессор, узви
вобастаи АИ ҶТ, ректори
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

КАРИМОВ САМАРИДДИН,
доктори илмҳои химия,
профессор, узви пайвастаи АМТ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО,
доктори илмҳои фалсафа,
профессор

ЧУМЪАХОН АЛИМӢ,
доктори илмҳои филологӣ,
профессор

ХОЛИҚОВ САФАР,
номзади илмҳои химия

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ,
номзади илмҳои филологӣ,
дотсент

ҒУЛОМОВ ИСЛОМ,
доктори илмҳои педагогӣ,
профессор

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД,
доктори илмҳои таъриҳ,
профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ,
доктори илмҳои педагогӣ,
профессор

ЗАФАР МИРЗОЁН,
ховаршинос, профессори
фаҳрии донишгоҳ

САРМУҲАРРИ:
ҶАҲОНГИР РУСТАМШО

КОТИБИ МАСъУЛ:
ГАДОМАД ЗУЛФИЕВ

САҲИФАБАНД:

МУНИСА КАРИМОВА

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи
шахсии муаллифон дар мақолоту
гузоришҳо ақидаи расмии ҳайати
эҷодии рӯзномаи маҳсуб намешавад.
Дурустии асноду далели маколаҳо ба
уҳдаи муаллифон аст.

Рӯзнома дар ҶДДМ
"Мега-принт" ба табъ расидааст.
Адади нашр 5000

Нашрия дар Вазорати
фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон №030/
Р3-97, 30.08.2017 аз нашр ба қайд
гирифта шудааст.

Маводҳо бо забонҳои
тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд.
Рӯзнома тарики обуна дастрас
мегардад.

НИШОНИ:

735360. ш.Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: корӣ: (83322) 3- 31- 15,
мобилий: 985-16-75-69; 981-00-02-19